

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δεύτερος

Συνδρομή ἑτησίαν· Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. φρ. 20 — Λι συνδρομαὶ ἄρχ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἐκαστ. ἔτους καὶ εἴνε ἑτησίαν—Τερτὴ προηγ. φύλλον λ. 30 — Γραφ. τῆς Διευθύνσεως· Ὁδ. Σταδίου, 6.

12 Σεπτεμβρίου 1876

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΑΥΡΙΚΙΟΝ ΒΛΩΚ

Συνέχεια· 181 σελ. 561.

Ὁ χρυσὸς καὶ ὁ πλοῦτος.

Μίαν ἡμέραν ἐπρόκειτο περὶ τοῦ νομίσματος, ὃ δὲ διδάσκαλος διηγήθη τὰ ἑξῆς :

«Πρὸ πολλῶν αἰώνων, ἰσχυρὸς τις μονάρχης, ἄγων μέγαν στρατὸν, ἀνεχώρησε διὰ νὰ υποτάξῃ μεμακρυσμένους τόπους, καὶ ἔφθασεν εἰς μικράν τινα χώραν ἧς ἠγνόει καὶ τὸ ὄνομα. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς χώρας ταύτης τῷ προσέφερεν ἄρτον χρυσοῦν, κρέας χρυσοῦν καὶ ὀπώρας χρυσᾶς.

—Εἰς τὸν τόπον σας τρώγουν τὸν χρυσόν ; ἠρώτησεν ὁ μονάρχης.

—Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ ἀρχηγὸς, ἀλλ' ἄρτον, κρέας καὶ ὀπώρας φυσικὰς· ἀλλ' ἐξ αὐτῶν εὐρίσκετε βεβαίως εἰς τὸν τόπον σας, καὶ δὲν ἔχετε ἀνάγκην νὰ ἔλθητε ἔως ἐδῶ διὰ νὰ φάγητε τοιαύτας.»

—Ποῖον εἶναι τὸ ἐπιμύθιον τοῦ διηγήματος τούτου ; ὅλα τὰ παιδιὰ ἐκραζάν συγχρόνως.

—Ὅτι ὁ χρυσὸς δὲν τρώγεται.

—Ἀναμφιβόλως, καὶ δὲν κάμνουν οὔτε ἐνδύματα οὔτε οἰκίας χρυσᾶς. Καὶ ὅμως διατί ὁ χρυσὸς ἔχει ἀξίαν ;

—Διότι χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν κοσμημάτων, εἶπε τὸ ἓν.

—Καὶ διὰ τὰ νομίσματα, εἶπεν ἓν ἄλλο.

—Καὶ μὲ τὰ νομίσματα, εἶπεν ὁ διδάσκαλος, ἀγοράζει τις ὅ,τι ἔχει ἀνάγκην. Ἀλλ' ἐὰν εὐρίσκετό τις μόνος ἐν τινι νήσῳ, ὡς ὁ Ῥοβινσὼν, καὶ εὕρισκεν ὡς ἐκεῖνος μέγα τεμάχιον χρυσοῦ, ἀξίας υποθέσωμεν 100,000 δρ., τί θὰ τὸ ἔκαμνε ;

Τὰ παιδιὰ δὲν ἤξευραν τί νὰ ἀπαντήσουν.

—Θὰ ἔκαμνεν ὅ,τι ὁ Ῥοβινσὼν, ἐξηκολούθησεν ὁ διδάσκαλος· θὰ τὸ ἐλάττιζε μὲ τὸν πίδα του λέγων· ὦ! ἂν ἦτον σίδηρος. Ὁ σίδηρος τοῦλάχιστον θὰ ἐχρησίμευεν εἰς τι. Κατασκευάζονται ἐξ αὐτοῦ πελέκει, μάχαιραι, καρφία. Ἐννοεῖται λοιπὸν, καὶ σημειώσατε καλὰ ὅ,τι σὰς λέγω, ὁ χρυσὸς αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἔχει ἐλαχίστην ἀξίαν, δὲν εἶναι οὔτε ἀναγκαῖος, οὔτε χρήσιμος, εἶναι μόνον εὐχάριστος. Ὁ χρυσὸς ζητεῖται ἵνα δι' αὐτοῦ τις προμηθεύηται χρήσιμα πράγματα, διότι δι' αὐτοῦ κατασκευάζονται νομίσματα.

Ἐποθέσωμεν τώρα ὅτι ἓνας ἄνθρωπος ἔχει

χρυσὸν ἐν, ὡς τοῦτο, δωμάτιον, καὶ ὅτι πρὸς τροφὴν μόνον ξηρὸν ἄρτον ἢ ὀπώρας προμηθεύεται, ὅτι τὰ ἐνδύματά του σύγκεινται ἐκ δερμάτων κακῶς προπαρσκευασμένων, ὅτι κοιμᾶται ἐν σπηλαίῳ ἐπὶ σωροῦ ξηρῶν φύλλων, ἐν μιᾷ λέξει ζῇ ὡς ἄγριος· ὑποθέσατε ἐπίσης ὅτι ἓνας ἄλλος ἄνθρωπος δὲν ἔχει οὔτε ἐν ψῆγμα χρυσοῦ, ἀλλ' ὅτι κατοικεῖ τὸ μὲν θέρος δροσερὰν οἰκίαν καὶ θερμὴν τὸν χειμῶνα, ἔχει καλὴν κλίνην, ἐνδύματα ἀξιόλογα, τροφὴν ποικίλην, διὰ νὰ μὴ ἀναφέρωμεν τὰ πράγματα τὰ χρησιμεύοντα καθαρῶς πρὸς διασκέδασιν· τίς τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων εἶναι πλουσιώτερος, ὁ ἔχων, ἢ ὁ μὴ ἔχων χρυσόν ;

Τὰ παιδιὰ ἐνόησαν ὅτι ὁ χρυσὸς αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν δὲν ἦτο πλοῦτος, καὶ ὅτι ὁ ἄγριος δὲν ἦτο καὶ ὁ πλουσιώτερος. Ἐνόησαν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔχων οἰκίαν, γαίαν, ἐνδύματα, τροφὴν κτλ., δὲν ἔχει ἀνάγκην χρυσοῦ διὰ νὰ ἀγοράσῃ ταῦτα. Ἐνόησαν προσέτι ὅτι ὁ χρυσὸς εἶναι ἐμπόρευμα εὐχρηστον, συντηρούμενον καλῶς, ἔχον μεγάλην ἀξίαν ὑπὸ μικρὸν ὄγκον, δυνάμενον νὰ διαιρεθῇ εἰς μικρὰ τεμάχια χωρὶς νὰ χάσῃ τι ἀπὸ τὴν ἀξίαν του (ὅταν μίαν φιάλη θραυσθῇ, τὰ τεμάχιά της δὲν ἔχουν πλέον ἀξίαν), ἐν μιᾷ λέξει, ὅτι ὁ χρυσὸς, ὡς τὸ νόμισμα, δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ πλοῦτος, ἀλλὰ μέσον δι' οὗ προμηθεύεται τις ὅ,τι ἀπαρτίζει τὸν πλοῦτον.

A. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ.

*Ἐπεται συνέχεια.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ

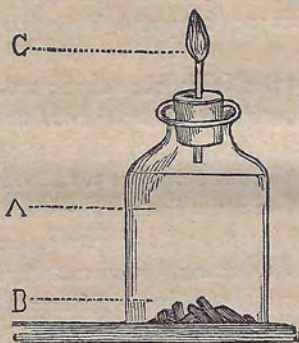
Συνέχεια· 181 σελ. 562.

Ἄς προχωρήσωμεν περαιτέρω διὰ νὰ εὕρωμεν μέχρι τέλους ποῦ στηρίζεται αὕτη ἡ ταυτότης. Τὸ παρχθὲν τοῦτο ἀέριον λέγεται ὑδρογόνον, οὕτως ὀνομασθὲν, διότι, συνδεόμενον μετ' ἄλλου τινὸς σώματος, γεννᾷ ἢ παράγει τὸ ὕδωρ. Κατατάσσεται δὲ ὑπὸ τῶν χημικῶν μετὰ τῶν στοιχείων, ὡς αὐτοὶ ὀνομάζουσιν ὅλα τὰ ἀπλὰ σώματα, τὰ μὴ ἐπιδεχόμενα ν' ἀναλυθῶσιν εἰς ἄλλα ἀπλούστερα. Τὸ κηρίον φέρ' εἰπεῖν δὲν εἶναι στοιχεῖον, δὲν εἶναι σῶμα ἀπλοῦν, ἐπειδὴ εἶδομεν ἤδη ὅτι παράγει ἄνθρακα καὶ ὑδρογόνον, ἢ τὸ ὕδωρ ἐξ οὗ τὸ ὑδρογόνον παράγεται.

Ὁ προπαρσκευαστής μου μᾶς ἠτοίμασεν

ἤδη δύο ἢ τρεῖς φιάλας τοῦ αερίου τούτου. Θὰ τὰς μεταχειρισθῶ λοιπὸν διὰ νὰ σὰς δείξω πῶς ἡμπορεῖτε νὰ κάμνητε καλῶς αὐτὰ τὰ πειράματα. Σὰς δίδω τὸ παράδειγμα, καὶ σὰς προτρέπω νὰ τὸ ἀκολουθήσετε, ἀλλὰ μετὰ πολλῶν προφυλάξεων, καὶ ἀφ' οὗ ζητήσετε τὴν ἀδειαν τῶν μεγαλητέρων σας. Καθ' ὅσον ἀποκτῶμεν περισσοτέρας χημικὰς γνώσεις, γνωρίζομεν οὐσίας αἱ ὁποῖαι, χωρὶς μεγάλης προσοχῆς, δὲν εἶναι ἀκίνδυνοι πάντοτε. Οὕτω τὰ ὀξεῖα, ἡ θερμότης, αἱ φλογίζόμεναι ὑλαι ἡμποροῦν νὰ ἐπιφέρωσι δυστυχήματα ἂν εἰς τὴν χρῆσιν των εἴμεθα ἀμελεῖς ἢ ἀνεπιτήδευτοι.

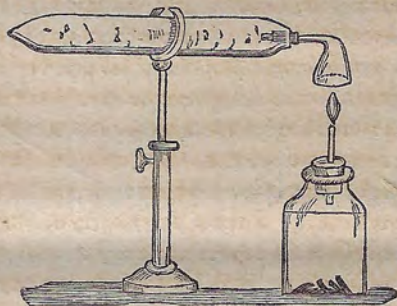
Ἄν θέλετε νὰ παραγάγητε ὑδρογόνον, εὐκόλον σὰς εἶναι, ἀρκεῖ νὰ ἔχετε ὀλίγον ψευδάργυρον, καὶ ὀλίγον θειικὸν ὀξύ, ἢ τὸ λεγόμενον ἀλκυὸν ὀξύ (mariatique)· καὶ ἀμέσως νὰ σὰς διδάξω νὰ κατασκευάζετε καὶ τὸν λεγόμενον «φιλοσοφικὸν λύχνον». Εἶναι φιάλη κεκλεισμένη ἄνωθεν, καὶ διὰ τοῦ φελλοῦ ὅστις τὴν κλείει διέρχεται σωλήν. Ἐντὸς αὐτῆς θέτω ὀ-

Σχ. 27.

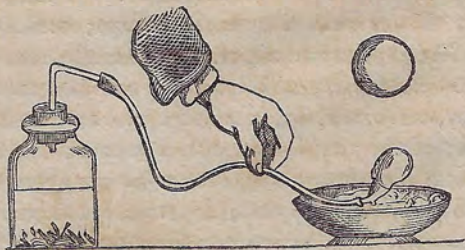
λίγα τεμάχια ψευδάργυρου, καὶ κατασκευάζω ἔργαλειον ὠφελιμώτατον εἰς τὰς ἀποδείξεις μας, διότι θέλω νὰ σὰς διδάξω πῶς νὰ παράγετε οἱ ἴδιοι ὑδρογόνον εἰς τὴν οἰκίαν σας ἂν οἱ γονεῖς σας σὰς τὸ ἐπιτρέπουν, καὶ ἂν σὰς διασκεδάξῃ. Ἀφ' οὗ θέσω τὸν ψευδάργυρον, γεμίζω τὴν φιάλην νερόν· ὅχι ἐντελῶς ὅμως ἀλλὰ σχεδόν. Διὰ τοῦτο; Διότι τὸ αέριον, τὸ σχηματιζόμενον ἐκ τῆς διαλύσεως τοῦ νεροῦ ὅταν ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν ψευδάργυρον, τόσον εὐκόλως φλογίζεται εἰς τὸν αέρα, ὥστε φοβοῦμαι ὅτι, ἂν ὅσον μέρος τῆς φιάλης ἀφῇ κενὸν δι' αὐτὸ περιέχῃ ἀκόμη καὶ αέρα, καὶ δὲν τὸν διώξῃ ὅλον, ἡμπορεῖ νὰ φλογισθῇ αἰφνης ὅταν πλησιάσω τὸ κηρίον, καὶ νὰ συμβῇ κἀνὲν δυστύχημα. Τώρα χύνω εἰς τὸ νερὸν καὶ ὀλίγον θειικὸν ὀξύ, διὰ ν' ἀφαιρέσω τὴν ἐπιδερμίδα ἥτις, ὡς σὰς εἶπα, σχηματίζεται περὶ τὸν ψευδάργυρον. Ἐλάβον δὲ ὀλίγην ποσότητα ἐκ τοῦ μετάλλου τούτου, καὶ πολὺ νερὸν καὶ πολὺ ὀξύ, διότι θέλω νὰ διαρκέσῃ πολλὴν ὥραν τὸ πείραμα, καὶ ἡλλαξά τὰς ποσότητας εἰς τρόπον ὥστε νὰ κατορθώσω κανονικὸν ἀποτέλεσμα, καὶ τὸ αέριον νὰ μὴ παραχθῇ οὔτε πολὺ ταχέως οὔτε πολὺ βραδέως. Λαμβάνω λοιπὸν ποτήριον, καὶ τὸ κρατῶ ἀνέστραμμένον ὑπεράνω τοῦ σωλήνος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὑδρογόνον εἶναι, ὡς σὰς εἶπα, ἐλαφρόν, διὰ τοῦτο ἔχω τὴν βεβαιότητα ὅτι ἀφ' οὗ ἄπαξ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ποτήριον, θὰ μείνῃ

ὀλίγον τοῦλάχιστον καιρὸν εἰς αὐτό. Ἄς δοκιμάσωμεν. Νομίζω ὅτι ἀληθῶς ἔχομεν ὀλίγον ἐδῶ. (Ὁ καθηγητὴς πλησιάζει τὸ κηρίον εἰς τὸ ποτήριον.) Ἰδοὺ, βλέπετε, ἐφλογίσθη. Τώρα ἄς πλησιάσω τὸ κηρίον εἰς τὴν ἄκραν τοῦ σωλήνος. Βλέπετε ὅτι ἐδῶ τὸ ὑδρογόνον καίει χωρὶς διακοπῆς. Τοῦτο εἶναι ὁ φιλοσοφικὸς λύχνος. Θὰ εἰπῇτε ὅτι δὲν ἔχει λαμπράν τὴν φλόγα. Ἀλλὰ σπανίως ὑπάρχει κοινὴ φλόξ ἔχουσα τόσην θερμότητα. Ἐν ᾧ καίει τακτικῶς, ἄς τὴν ὑποβάλωμεν εἰς μερικὰς δοκιμὰς, διὰ νὰ ἐξετάσωμεν τ' ἀποτελέσματα, καὶ νὰ ἰδῶμεν τί ἡμποροῦμεν νὰ μάθωμεν. Τὸ κηρίον, ὡς ἐμάθατε, παράγει νερόν, τοῦτο δὲ τὸ αέριον γεννᾶται ἐκ τοῦ νεροῦ. Ἄς ἐξετάσωμεν τί παράγει ἡ φιάλη αὕτη διὰ τῆς καύσεως ἥτις εἶναι ὡς ἡ τοῦ κηρίου καίοντος εἰς τὸν αέρα. Πρὸς τοῦτο θέτω τὸν λύχνον ὑπὸ τὸν κώδωνα τοῦτον τὸν περατούμενον δι' ἐνὸς κυλίνδρου. Θὰ ἰδῇτε μετ' ὀλίγον ὅτι τὸ προῖον

Σχ. 28.

τῆς καύσεως, πυκνούμενον εἰς τὸν κώδωνα, καὶ μεταβαῖνον εἰς τὸν κύλινδρον, θὰ καταστήσῃ αὐτὸν ὑγρὸν ἐσωτερικῶς, καὶ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου νερόν θ' ἀρχίσῃ νὰ τὸν βρέχῃ. Τὸ νερὸν τοῦτο εἶναι προῖον τῆς φλογὸς τοῦ ὑδρογόνου, καὶ ἔχει τὰς αὐτὰς χημικὰς ιδιότητες ὡς πᾶν ἄλλο, διότι ὁ γενικὸς τρόπος τῆς παραγωγῆς του εἶναι ὁ ἴδιος. Εἶναι δὲ ὡραία οὐσία τὸ ὑδρογόνον τοῦτο αέριον, καὶ τόσον ἐλαφρόν, ὥστε σηκώνει καὶ ἄλλα σώματα. Εἶναι πολὺ ἐλαφρότερον τῆς ἀτμοσφαίρας. Θὰ σὰς τὸ δείξω διὰ πειράματος τὸ ὁποῖον ἡμπορεῖτε νὰ κάμετε καὶ σεῖς, τοῦλάχιστον ὅσοι εἴσθε ἐπιτήδευτοι. Εἰς αὐτὴν τὴν λεκάνην ἔχω σαπωνάδα. Τὸν εὐλύγι-στον τοῦτον σωλήνα ἐλαστικοῦ κόμμιος θέτω εἰς κοινωσίαν μετὰ τῆς φιάλης ἥτις μᾶς παράγει τὸ

Σχ. 29.

ὑδρογόνον, καὶ εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν ἐφαρμόζω

ἐστίαν (λουλάρ) πίπας. Τώρα, ἂν εἰς τὴν σαπωνάδα φουσῶ διὰ τῆς πνοῆς μου, καθὼς πολλάκις τὸ κάμνετε μεταξὺ εἰς τὰς δύο σας χεῖρας, γίνονται φούσκαί καὶ ὑφθύνται, ἀλλὰ μετὰ μίαν στιγμὴν πίπτουσι πάλιν κατὰ γῆς. Ἄν ὅμως βάλω τὴν ἐστίαν τῆς πίπας εἰς τὴν σαπωνάδα καὶ ἀφήσω νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ σωλῆνος τὸ ὑδρογόνον, ἰδέτε τὴν διαφορὰν, καὶ πῶς αἱ φούσκαί αἵτινες περιέχουσιν αὐτὸ ἀναβαίνουν μέχρι τῆς ὀροφῆς. (Ὁ καθηγητὴς παράγει τοιαύτας φούσκας.) Τοῦτο σᾶς ἀποδεικνύει πόσον ἐλαφρὸν εἶναι τὸ ἀέριον τοῦτο. Ὑψοί, βλέπετε, ὅχι μόνον τὴν φούσκαν τοῦ σαπωνίου, ἀλλὰ καὶ τὸ πλεῖστον μέρος μεγάλης σταγόνης ὕδατος, ἥτις ἐκλεβήθῃ εἰς αὐτήν. Νομίζω ὅτι ἡμπορῶ νὰ σᾶς δώσω καὶ ἄλλην καλητέραν ἀποδείξιν τῆς ἐλαφρότητός του. Ἡμπορεῖ νὰ ὑψώσῃ πολὺ μεγαλητέρας σφαῖρας. Ἄλλοτε δι' αὐτοῦ ἐγέρμιζον καὶ τὰ ἀερόστατα. Ὁ προπαρασκευαστής μου θὰ προσαρμόσῃ τώρα τὸν σωλῆνα εἰς τὴν φιάλην ἥτις παράγει τὸ ἀέριον, καὶ διὰ τοῦ βεβύματος αὐτοῦ τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς δώσῃ θὰ ὑψώσωμεν τὴν σφαῖραν ταύτην τοῦ κολλοδίου. Καὶ οὕτω καὶ φροντίζω νὰ ἐξαγάγω ὅλον τὸν ἀέρα αὐτῆς, διότι ἤξεύρω ὅτι τὸ ὑδρογόνον θὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ τὴν ὑψώσῃ καὶ μὲ ὅσον ἀέρα ἀκόμη θὰ περιέχῃ. (Φουσκώνει δύο σφαῖρας κολλοδίου, ἐξ ὧν ἡ μία κρατεῖται διὰ κλωστής.) Ἴδου λοιπὸν σφαῖρα μεγάλη, ἐκ λεπτῆς ὅμως μεμβράνης κατασκευασμένη. Ἄμα ἐγέμισεν ἐπέταξε, καὶ ἀναβαίνουν καὶ αἱ δύο εἰς τὸν ἀέρα ἕως ὅτου νὰ φύγῃ ἐξ αὐτῶν ὅσον ἀέριον περιέχουσι.

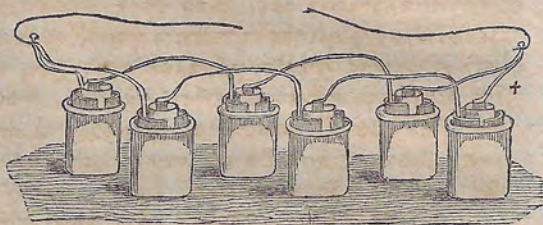
Καὶ ποῖον εἶναι τὸ βάρος τοῦ αἰρίου τούτου; Ἐν λίτρον ὕδατος βαρύνει χίλια γραμμάρια· ἐν δὲ ὑδρογόνου βαρύνει 0 γρ. 089. Ἡ διαφορὰ εἶναι μεγίστη.

Τὸ ὑδρογόνον δὲν παράγει καμμίαν οὐσίαν ἥτις δύναται νὰ γίνῃ στερεὰ εἴτε ὅταν καίηται, εἴτε ἔπειτα. Καίόμενον, παράγει μόνον νερὸν, καὶ ἂν θέσωμεν ψυχρὸν ποτήριον ὑπὲρ τὴν φλόγα, τὸ ποτήριον ἀμέσως ὑγραίνεται, καὶ τόσον νερὸν παράγεται, ὥστε ἡμποροῦμεν νὰ τὸ ἰδῶμεν. Ἡ καύσις λοιπὸν τοῦ ὑδρογόνου παράγει μόνον νερὸν, ὡς τὸ παραγόμενον ὑπὸ τῆς καύσεως τοῦ κηρίου. Πρέπει δὲ νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι τὸ ὑδρογόνον εἶναι ἡ μόνη οὐσία τῆς ὁποίας ἡ καύσις τίποτε ἄλλο δὲν παράγει παρὰ νερόν.

Ἄς προσπαθῶμεν ἤδη νὰ εὐρωμεν νέαν τινα ἀποδείξιν τοῦ γενικοῦ χαρακτήρος τῆς συνθέσεως τοῦ νεροῦ. Δύω ἢ τρία λεπτά ἀκόμη θὰ σᾶς κρατήσω ἐδῶ, διὰ νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι εἰς τὴν προσεχῇ μας συνδιάλεξιν θὰ σᾶς καταστήσῃ εὐκολωτέραν τὴν σπουδὴν τοῦ ζητήματος.

Εἶδομεν ὅτι ὁ ψευδάργυρος ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ νεροῦ. Ὑπάρχει τρόπος δι' οὗ νὰ κατορθώσωμεν νὰ συγκεντρῶμεν ὅλην του τὴν ἐνέργειαν εἰς ὁ-

ποῖον σημεῖον θέλομεν. Ἐδὼ ὀπίσω μου ἔχω μίαν βολταϊκὴν στήλην, καὶ θὰ περιορισθῶ, πρὶν περατώσω ταύτην τὴν συνδιάλεξιν, νὰ σᾶς εἰπῶ τὴν φύσιν καὶ τὴν δύναμιν τῆς, ὥστε τοῦλάχιστον νὰ τὴν ἰδῆτε νὰ ἐνεργῇ πρὸ τῆς προσεχοῦς ἡμῶν συνεντεύξεως. Διὰ τῶν μεταλλικῶν τούτων

Σχ. 30.

συρμάτων, ὧν λαμβάνω τὰ ἄκρα εἰς τὰς χεῖράς μου, ἡμπορῶ νὰ μεταφέρω ἐμπρὸς μου τὴν δύναμιν ταύτην ὅταν θελήσω νὰ ἐνεργήσῃ ἐπὶ τοῦ νεροῦ. Γνωρίζομεν ἤδη ποῖα καυστικὴ δύναμις ἐνυπάρχει εἰς τὸ ποτάσιον, εἰς τὸν ψευδάργυρον, εἰς τὰ σιδηρορρύνισματα. Ἀλλὰ κἀνὲν τῶν σωμάτων τούτων δὲν ἔχει τὴν δραστηριότητα τῆς βολταϊκῆς στήλης. (Ὁ καθηγητὴς συνενῶν τὰ δύο σύρματα, παράγει λαμπρὰν ἀσφάλην.) Τὸ φῶς τοῦτο προέρχεται ἐκ πηγῆς καύσεως τεσσαρακοντάκις ἰσχυρωτέρας παρὰ τὸν ψευδάργυρον, καὶ τὴν δύναμιν ταύτην περιφέρω κατὰ θέλησιν διὰ τῶν μεταλλικῶν τούτων συρμάτων. Ἄν ὅμως ἐξ ἀπροσεξίας τὴν περιέφερον καὶ εἰς τὸ σῶμά μου, θὰ μ' ἐφόνευεν ἀμέσως, διότι ἔχει φοβερὰν τὴν δραστηριότητα. Ἡ δύναμις ὅσην θ' ἀναπτύξῃ ἕως ὅτου νὰ μετρήσετε πέντε, (ὁ καθηγητὴς συνδέει τὰ σύρματα, καὶ παράγει ἡλεκτρικὸν σπινθήρα), εἶναι ἴση πρὸς τὴν δύναμιν πολλῶν καταιγίδων. Καὶ διὰ νὰ ἰδῆτε καὶ οἱ ἴδιοι ἀποδείξιν τῆς δραστηριότητός της, προσεγγίζω πάλιν προσάλληλα τὰ ἄκρα τῶν μεταλλικῶν συρμάτων, δι' ὧν ἡ δύναμις αὕτη ἐξέρχεται ἐκ τῶν βολταϊκῶν στηλῶν, καὶ, ἂν δὲν ἀπατώμαι, θὰ ἀρκέσῃ ὥπως καύσῃ τὸ σιδηροῦν τοῦτο ῥινίον. Εἰς τὴν προσεχῇ ἡμῶν συνεδρίασιν θὰ ἐφαρμώσω εἰς τὸ νερόν τὴν χημικὴν ταύτην δύναμιν, καὶ θὰ σᾶς δείξω τ' ἀποτελέσματα αὐτῆς.

A. P. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ἐπεται συνέχεια.

Ἐν Γαλλίᾳ δὲν σφάζονται ἀπὸ τινος οἱ βόες. Ὁ βόυς, μετακομισθεὶς ζῶν εἰς τὸ σφαγεῖον, ἐνδύεται δερμάτινον προσωπεῖον, ὅπερ ἔχει ἐν τῷ μέσῳ δίσκον χαλκοῦν, ἐν ᾧ ὑπάρχει, ἐν εἵδει ἐμβόλου, καρφίον σιδηροῦν δξύτατον, οὗ τινος τὸ ἄκρον ψαύει μόλις τὸ δέρμα τοῦ μετώπου τοῦ ζώου. Εἰς κτύπος σφύρας πηγνύει κατὰ τοῦ μετώπου του τὸ σιδηροῦν καρφίον, τὸ ὁποῖον διεισδύεται μέχρι τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ τὸ τάλαν ζῶον πίπτει ἐν ἀκαρεῖ ὡς κεραυνόπληκτον χαμαί, μὴ

ἀφίνον μηδὲ κραυγὴν δδύνης, καὶ μὴ ἀποβάλλον
μηδὲ σταγόνα αἵματος.

ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΥΜΦΟΙ ΤΗΣ ΣΠΙΤΖΕΒΕΡΓΗΣ

Συνέχισμα· 181 σελ., 568.

Δ'

Ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας εἰργάζοντο αἱ ξυλουργοὶ τοῦ κ. Σπάρμαν πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ πλοίου καὶ μάτην ὁ Μαρσέλ προσεπάθει νὰ ἐπιταχύνῃ τὸ ἔργον, διότι τῶν βορείων χωρῶν οἱ ἐργάται ἔχουσιν ἴδιον τοῦ ἐργάζεσθαι τρόπον, βραδύν, συστηματικόν, ἀφ' οὗ οὐδὲμία θέλησις δύναται νὰ τοὺς ἀποτρέψῃ.

Ὁ νεαρὸς ὑποπλοίαρχος κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἐνησχολεῖτο μελετῶν τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἐν ᾧ κατ' ἀνάγκην διέμενε. Τὸ ἐμπόριον τῆς μικρᾶς πόλεως, ἡ ναυπηγεία τῆς, τὰ ἔθνη καὶ ἔθιμα αὐτῆς ἦσαν τὸ μέλημά του. Παντοῦ μετὰ χαρᾶς τὸν ὑπεδέχοντο καὶ τῷ ἔδιδον πάσας τὰς πληροφορίας ἃς ἐζήτηι. Ὅτε δὲ ἐπέστρεφεν εἰς τὸν κοιτώνισκον τοῦ ἐλάμβανεν ἀνὰ χεῖρας τοὺς ἀγαπητοὺς του συντρόφους, τὰ βιβλία του. Διὰ μόνης τῆς ἐπιμελείας του καὶ ἀνευ διδασκάλου εἶχεν ἐκμάθει τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν, ὥστε νὰ δύναται εὐχερῶς ν' ἀναγινώσκῃ πᾶν ἀγγλικὸν βιβλίον ἀναγόμενον εἰς τὰς μελέτας του.

Ἐνίοτε ἔκαρνε μόνος μακροὺς περιπάτους περὶ τὸ Χάμμερφεστ. Πρωῖαν τινὰ εἶδε τὴν κορυφὴν τοῦ Τύβεφειλδ γυμνωθεῖσαν τοῦ χιονίνου μανδύου τῆς καὶ ἀπεφάσισε ν' ἀναβῇ εἰς τὸ ὄρος. Ὁ ἥλιος ἀνέτελλεν ἐν λαμπρᾷ μεγαλοπρεπεῖᾳ· αὖρα πρωινή γλυκυτάτη ἐρρυτίδωνε τὴν θάλασσαν, εἰς τὰς κυματώδεις πτυχὰς τῆς ὁποίας ἐγκατοπτρίζοντο πορφυρὰ ἀκτίνες. Ἡ χιών ἡ κατακαλύπτουσα τὰ πεδία ἔστιλβεν ὡς σωρὸς ἀδαμάντων. Ἦτο ὡς τὸ πρῶτον τῆς ἀνοίξεως χαμόγελον εἰς τὴν βορειοτάτην ἐκείνην ἀκτὴν. Ἐνόμιζες, κατὰ τὴν ωραίαν ἔκφρασιν ποιητικοῦ τινος συγγραφέως τῆς Σουηδίας, ὅτι τὰ στοιχεῖα τῆς χώρας ἐλυποῦντο διὰ τὴν πτωχείαν των καὶ ὠλοφύραντο διὰ τὴν σκληράν των μοῖραν. Ἐλεγον πρὸς τὸν Πλάστην· «καὶ ἡμεῖς ἔχομεν θάρρος καὶ εὐχαρίστησιν νὰ ζήσωμεν, ἀγαπῶμεν τὰς λίμνας καὶ τὰ δάση καὶ τοῦ ἡλίου τὸ φῶς, ἀλλ' ὁ ἥλιός μας δὲν ἔχει θάλαππος, παραλύει τὸ ψῦχος τὰς πτέρυγας μας, δὲν ἀκούεται περὶ ἡμᾶς τῶν πτηνῶν τὸ κελάδημα καὶ κἀνὲν πλᾶσμα ζωντανὸν δὲν ἐγκατοπτρίζεται εἰς τὰ κύματά μας».

Μόνος καὶ μελαγχολικὸς ἀνέβαινε ὁ Μαρσέλ. Οὐδὲν δενδρόλλιον δὲν ὑψοῦτο πλησίον του, οὐδὲν ἄνθος δὲν παρουσιάζετο εἰς τὰ καταπεπονημένα του βλέμματα, οὐδὲν ἔντομον δὲν ἐπλήρου τὸν ἀέρα διὰ τοῦ βόμβου του. Ἀλλ' ἡ χιών ἤρχιζεν ἤδη νὰ τήκεται σχηματίζουσα ἡχέοντας βύσσας. Εἰς τῶν βράχων τὰ ῥήγματα, γυμνωθέντα πλέον

τοῦ χιονίνου σαθάνου των, διεφαίνοντο φυλλάδες κρυπτογάμων καὶ ἐπὶ τῶν κλιτύων ὁ κιτρινωπὸς λειχὴν ὁμοιάζε πρὸς στρῶμα κροκοθαφές..... Ὁ Μαρσέλ δὲν ἔφθασεν ἄνευ πολλοῦ κόπου ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Τύβεφειλδ, διότι ἐγλύστρων συχνάκις οἱ πόδες του εἴτε ἐπὶ χιονίνων ὄγκων εἴτε ἐπὶ λίθων ἀπεσπασμένων τῆς βάσεώς των, οὔτινες ἐκυλινδοῦντο καὶ κατέπιπτον εἰς τὴν πεδιάδα. Ἀλλ' ὅτε εἶδεν ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ὅπερ ὡς πυραμὶς ὑψοῦται τριακόσια εἰκοσι μέτρα ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, δὲν μετενόησε διὰ τοὺς κόπους, οὐς εἶχε καταβάλει, διότι ἐπλανῶντο τότε τὰ βλέμματά του ἐπὶ εἰκόνας, ἧς ἦτο παράξενον καὶ ἐπιβλητικὸν ἄμα τὸ κάλλος. Πανταχόθεν διεκρίνετο σειρά ἀγρίων λόφων καὶ βράχοι ἀπόκρημνοι καὶ βάρυθρα. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἐπὶ τῶν κλιτύων ἢ ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν λόφων ἔστιλβον ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου παγωμέναι λίμναι. Ἐδῶ τὰ γλαυκὰ κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ, ἐκεῖ, τὰ γιγαντώδη ὄρη τοῦ Σόρου καὶ οἱ παγετῶνες τῆς Σεϊλάνδης ἀπαστράπτοντες ὡς χάλυθος παμμεγέθη ἐλάσματα, παρέκει, εἰς ἀτμώδεις σκιόφως, τὸ ὁροπέδιον τοῦ Βορείου Ἀκρωτηρίου, τοῦ ἐσχάτου πέρατος τῆς εὐρωπαϊκῆς Ἠπείρου, καὶ εἰς τὸ διάστημα ἐκεῖνο τὸ ἀχανὲς οὐδεμία βλάβησις, οὐδὲν ἄλλο σημεῖον ἀνθρωπίνης ζωῆς, εἰμὴ λέμβοι τινὲς ἀλιέων ἐπιπλέουσαι εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἡ ἄκρα τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ Χάμμερφεστ μετὰ τὰ περὶ αὐτὸ ἐβύλινα οἰκήματα!...

Καταβαίνων εἰς τὴν πεδιάδα ὁ νεαρὸς ὑποπλοίαρχος εἶδε δύο γυναῖκας παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Χάμμερφεστ καθημένας πλησίον ἐπὶ τινος βράχου. Ἡ ξενότροπος ἐνδυμασία των προσέεικυσε τὴν προσοχὴν του καὶ διηυθύνθη πρὸς αὐτάς. Ἡ μία ἦτο Λαπωνὶς ἐνδεδυμένη βαρὺ δέρμα ταράνδου καὶ περιεζωσμένη ζώνην δερματίνην. Ἦτο ὑποδεδεμένη βαρέα ὑποδήματα δερμάτινα, ὁμοιάζοντα πρὸς τσαρούχια καὶ καλούμενα κομαγέρ. Ποικιλόχρους καὶ ὑψηλὸς ἦτο ὁ ἰδιότροπος σκουφός τῆς. Ἡ ἄλλη ἦτο νέα κόρη, μαύρην ἐξ ἐριούχου ἐσθῆτα ἐνδεδυμένη. Μικρὸν ἐπανωφόριον ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος ἐκάλυπτε τοὺς ὤμους τῆς καὶ χαριέντως διέγραφε τὴν ωραίαν τῆς μέσην. Τὸ πρόσωπόν τῆς ἦτο κατὰ τὸ ἥμισυ κεκαλυμμένον ὑπὸ πρασίνου σαλλίου, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀτημελήτως κομωμένον ὑπὸ τὸ πηγούνιον καὶ κατέπιπτε μέχρι τῶν ὤμων.

Ἡ Λαπωνὶς ἐκράτει ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς μικρὸν ξύλινον λίκνον ἀρχαίου σχήματος, ἐν ᾧ ἐκούει παιδίον σχεδὸν κοιμισμένον ὑπάρχουσα διὰ τοῦ λάρυγγος ᾗσμά τι παραπονητικόν.

Ὁ Μαρσέλ ἔστη καὶ ἤκουε τὸ ᾗσμα, τοῦ ὁποίου δὲν κατελάμβανε μὲν τὰς λέξεις, τὸν ἔτερπεν ὅμως ὁ παράδοξος τόνος. Μὴ ἡξέειρων τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου ἐσκέπτετο μετ' ὀλίγας στιγμὰς ν' ἀπομακρυνθῇ, ὅτε αἴφνης ἡ νέα κόρη, ἡ-

τις ἐν σιγῇ τὸν παρετήρει, τῷ λέγει γαλλιστί·
— Βλέπω ὅτι εἰσθε περίεργος νὰ ἴδῃτε Λαπωνίδα. Πλησιάζατε ἀφ' ὧς. Ἄν θέλητε πληροφορίας περὶ τῶν πτωχῶν κατοίκων τοῦ τόπου μας προθύμως θὰ σᾶς δώσω.

— Ἄ! ἀνέκραξε ζωηρῶς ὁ Μαρσέλ θελχθεὶς διότι ἤκουσε τόσον κομψῶς καὶ χαριέντως λαλουμένην τὴν μητρικὴν του γλῶσσαν, εἰσθε θέβαια ἡ δεσποινὶς Λάζ;

— Ναί.

— Τί εὐτυχὴς συνάντησις! Σαῖς λοιπὸν εἰσθε ἥτις θέλετε νὰ ὑπάγετε εἰς Σπιτζεβέρghν; καὶ δὲν φοβεῖσθε τοὺς κόπους καὶ τοὺς κινδύνους τοιοῦτου ταξιδίου;

— Ἐγεννήθην, ἀπήντησεν ἡ Καρίνα, εἰς πόλιν ὅπου αἱ γυναῖκες πάντοτε διεκρίθησαν διὰ τὴν γενναϊότητά των. Διήλθον μέρος τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Σμαλάνδης, ἔνθα, ὅταν μία κόρη νυμφεύεται, πορεύεται υπερήφανος εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὲ τελαμῶνα στρατιωτικὸν καὶ προπορεύονται δύο τυμπανισταί. Αἱ γυναῖκες τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης παρέλαβον τὸ ἔνδοξον τοῦτο δικαίωμα παρὰ τῶν προμητόρων, αἵτινες ἄλλοτε, ἐν ᾧ ἦσαν ἄπόντες οἱ ἄνδρες των, ἔδραξαν γενναίως τὰ ὅπλα καὶ ἀμυνόμενοι ὑπὲρ τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας ἔτρεψαν εἰς φυγὴν τὸ στράτευμα τὸ ξενικόν.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἡ Καρίνα, εἶχεν ἀπωθήσει τὰς πτυχὰς τοῦ σαλλίου, ὅπερ ἐκάλυπτε τὴν κεφαλὴν της, καὶ τὸ πολεμικὸν ὄφος τῆς νεαρᾶς Σουηδῆς, ἥτις ἐξίστατο ἀναμιμνησκομένη τῶν γενναίων γυναικῶν τῆς Βαρένδης καὶ τῆς ἡρωϊκῆς Χριστίνας Γυλλενστιέρνας,¹ παραδύξως ἀντετίθετο πρὸς τὴν παιδικὴν γλυκύτητα καὶ τὴν συμπαθητικὴν ἑκφρασιν τῆς φυσιογνωμίας της.

Τὸ πρόσωπόν της δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα εὐθὺς καταθέλουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τοῦ ἀρμονικοῦ των συνόλου ἢ τοῦλάχιστον διὰ τῶν ὀραίων των χαρακτηριστικῶν. Ἦτο ὡσεὶ δέσ πως τὸ πρόσωπόν της καὶ ὀλίγον μικρόν, ἀκανόνιστοι δὲ οἱ χαρακτῆρές της. Εἶχε τὴν ῥίνα πολὺ λεπτὴν καὶ πολὺ βραχὺ τὸ πηγούνιον, ἀλλὰ πυκνὴ καὶ μαύρη κόμη ἐστόλιζε τὴν κεφαλὴν της καὶ ὑπὸ τὰ ὠραῖά της ὀφρύδια ἔλαμπον δύο κυανοὶ ὀφθαλμοὶ γλυκύτατοι.

Ποιητὴς τις ὡς ὁ Ἄττερβουμ ἢ ὁ Τέγνερ θὰ παρέβαλλε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκείνους πρὸς λίμνην σουηδικὴν περιστεφομένην ὑπὸ σημυδῶν. Ἐντύπωσιν ἔκαμνε καὶ ἡ ἀναλογία, ἥτις ἐχαρακτήριζε τὴν κόρην, οἱ ὠραῖοι πόδες της καὶ αἱ λεπταὶ καὶ ἀριστοκρατικαὶ χεῖρές της. Ὁ Μαρσέλ ἐν ἀκαρεῖ ὄχι ἄνευ ἐνδομύχου εὐχαριστήσεως, ἀλλὰ μὲ ἱκανὴν ψυχρότητα παρετήρησε πάντα ταῦ-

τα. . . Πλησιάζας πρὸς τὴν κόρην τὴν ἠρώτησε ποία ἦτο ἡ μετ' αὐτῆς γυνή. Ἡ Καρίνα ἀπήντησεν·

— Εἶνε σύζυγος Λάπωνός τινος, ὅστις ἀπὸ τινων ἡμερῶν σταθμεύει ἐδῶ πλησίον βόσκων τοὺς παράνδους του. Εἶνε νέα ἀκόμη ἂν καὶ φαίνεται ρυτιδωμένη. Πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἔχασεν ἐν τέκνον της, τὸ ὁποῖον εἶνε τεθαμμένον εἰς τὸ κοιμητήριόν μας, καθ' ἑκάστον δὲ ἔτερος ἔρχεται διὰ νὰ ἴδῃ τὸν τάφον του. Ἐφέτος ὅμως εἶχε καὶ ἄλλον λόγον διὰ νὰ ἔλθῃ. Ἡ πενθερά της εἶνε βαρύνουσα ἀσθενὴς καὶ ἤλθε νὰ συμβουλευθῇ τὸν ἰατρόν μας, τὸν Κ. Βάλτερ. Γνωρίζω πρὸ πολλοῦ τὴν πτωχὴν αὐτὴν γυναῖκα καὶ σήμερον ἐπειδὴ τὴν εἶδον πολὺ μελαγχολικὴν προσπαθῶ νὰ τὴν παρηγορήσω.

Ἡ κόρη ἐσίγησε. Ὁ Μαρσέλ τὴν ἤκουεν ἀκόμη. Ὁ τόνος, μεθ' οὗ ἐπρόφερε τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις δὲν ὁμοίαζε πρὸς τὸ ζωηρὸν ὄφος, ὅπερ εἶχε πρὸ ὀλίγου, ὅτε ἐξύμνει τὸ θάρρος τῶν γυναικῶν τῆς Σουηδίας. Ἐνόμιζε, ὅτι ἤκουε γλυκύ τι ὄργανον, ὅπερ ἔκρουεν ἡ εὐσπλαγχνία. Ἦτο παιδικὴ ἄμα καὶ μελωδικὴ ἡ φωνή της, ἦτο φωνὴ ἐξ ἐκείνων, ἃς ὁ Θεὸς ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς γυναικός.

Ὁ Μαρσέλ τὴν ἤκουε καὶ ἐνόμιζεν ὅτι ποτὲ κόρη δὲν ὤμιλησεν ὡς ἡ Καρίνα. Εἰς πόσους ἄνδρας ἡ φωνὴ ἡ κατὰ πρῶτον ἀκουσθεῖσα νεαρᾶς γυναικός, δὲν ἐγένετο προάγγελος νέας υπάρξεως ἀπαρραλλάκτως ὡς οἱ φθόγγοι, οὓς ἀπέδιδε τὸ ἄγαλμα τοῦ Μένωνος ἀνήγγελλον τὰς πρώτας τῆς πρώτας ἀκτῖνας!

— Ἀλλὰ, ἀλήθεια, ἐπανελάβεν ἡ Καρίνα, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐδῶ διαμονῆς σας δὲν ἔχετε περιέργειαν νὰ ἴδῃτε κατασκήνωσιν Λαπώνων; Ὁ Κ. Βάλτερ θὰ ὑπάγῃ αὐρίον εἰς τὴν τοῦ Σβένδσμου, τοῦ συζύγου τῆς πτωχῆς ταύτης, δύνασθε νὰ ὑπάγητε μετ' αὐτοῦ.

— Πολὺ τὸ ἐπεθύμουν, ὑπέλαβεν ὁ ὑσποπτοῦ-αρχος. Ἀλλ' ἂν ὁ Κ. Βάλτερ δὲν ὀμιλῇ τὰ γαλλικὰ, ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν ἔμαθον ἀκόμη τὴν ὠραίαν σκανδιναβικὴν γλῶσσάν σας, θὰ ἐκάμνομεν ἐλσεινὴν ὁδοιπορίαν.

— Πραγματικῶς, νομίζω ὅτι ὁ ἱατρός μας ἂν καὶ πολὺ λόγιος ἄνθρωπος δὲν ἠξεύρει γαλλικά· ἀλλὰ δὲν πειράζει, ἔρχομαι καὶ ἐγὼ μαζί σας καὶ οὕτω θὰ σᾶς χρησιμεύσω ὡς διερμηνεύς.

— Τί! θὰ ἔχητε τὴν καλωσύνην. . .;

— Διὰ τί ὄχι; Εἴμεθα πολὺ φιλόξενοι ἐδῶ εἰς τὸν τόπον μας καὶ εὐχαριστοῦμεθα πολὺ βοηθοῦντες τοὺς ξένους.

— Λοιπὸν δέχομαι μετ' εἰλικρινοῦς εὐγνωμοσύνης. . . Τί ὥραν αὐρίον;

— Σταθῆτε. . .

Ἡ Καρίνα ἐστράφη πρὸς τὴν Λαπωνίδα, ἥτις ἀτάραχος ἐξηκολούθει νὰ *vanorvίζῃ* τὸ τέκνον της καὶ ἀφ' οὗ συνεννοήθη μετ' αὐτῆς·

— Τὸ πρῶτ' εἰς τὰς δέκα, εἶπεν. Ὁ Κ. Βάλτερ

1. Ἡ εὐγενὴς χήρα τοῦ Στέν Στούρ, ἥτις τῷ 1520 δραπετισπύσθη τὴν Στοχόλμην κατὰ τῶν Δανῶν καὶ δὲν ἐνίκηθη εἰμὴ διὰ προδοσίας.

κατοικεῖ πλησίον εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Θὰ ἔλθῃτε νὰ μὲ πάρητε καὶ πηγαίνομεν μαζί.

— Εὐχαριστῶ! εὐχαριστῶ πολὺ!

Καὶ ἀνεχώρησε σκεπτόμενος ὁ Μαρσέλ. Ἀφ' οὗ ἐπροχώρησεν ὀλίγον ἐς ῥάφην πάλιν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ τὴν εἶδε σκεπάζουσιν τὸ τέκνον τῆς Λαπωνίδος. «Εἶνε ὥραία καὶ εὐσπλαγχνική, εἶπε καθ' ἑαυτὸν· ἀλλ' ὁ πατήρ της εἶνε τρελλὸς θέλων νὰ τὴν εἰλήῃ εἰς τὰ βορειότατα κλίματα. Κάλλιον νὰ τὴν ἐστέλλῃ εἰς τὴν Μαδέραν ἢ τοῦλάχιστον εἰς τὴν Ἰσπανίαν.»

Ε'

Ἐπιστρέφων εἰς τὸ πλοῖόν του ὁ υποπλοίαρχος εὗρεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τὸν Βλονδῶ, ὅστις τὸν περιέμενε καπνίζων τὴν πίπαν του μὲ τὴν συνήθη του ἀταραξίαν. Ὁ Βλονδῶ οὐδέποτε ἐνησχολεῖτο εἰς μελέτας ὅπως ὁ Μαρσέλ, περιωρίζετο εἰς τὸ νὰ ἐξασκῇ ὅλως πρακτικῶς τὸ ἐπάγγελμά του. Ἀπῆλπε πάντοτε νὰ διατελῶσιν οἱ ὑπ' αὐτὸν εἰς αὐστηρὰν πειθαρχίαν, νὰ ἐκτελῶσι μετ' εὐλαθείας καὶ μέχρι κεραίας τὸ καθήκον των εἴτε ἐπὶ πλοίου εἴτε ὅταν ἐπρόκειτο νὰ φορτώσῃ καὶ νὰ ἐκφορτώσῃ ἐμπορεύματα. Ἐξετίμα ὅμως δεόντως τὰς ἀρετὰς τοῦ υποπλοιάρχου του, ἀνεγνώριζε τὴν ὑπεροχὴν του καὶ εὐλικρινδῶς τὸν συνεβουλεύετο εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις. Πολλάκις ἐτέρπετο ἀκούων αὐτὸν συζητοῦντα περὶ ἐπιστημονικῶν πραγμάτων ἂν καὶ αὐτὸς δὲν ἐνόει τὰ πάντα, ὅχι δὲ σπανίως ἐξετέλει αὐτὸς ὅλην τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἡμέρας ἵνα ἀφίη καὶ εὖ εἰς τὸν Μαρσέλ νὰ μελετᾷ. Καὶ ὁ Μαρσέλ ἀφ' ἑτέρου εἶχε πολλὴν ὑπόληψιν καὶ σχεδὸν νύκην στοργὴν πρὸς τὸν Βλονδῶ, προσεπάθει δὲ πάντοτε νὰ μὴ καταχράται τὴν καλὴν σύννητον, δι' ἣν ἠσθάνετο πρὸς αὐτὸν βαθὺ εὐγνωμοσύνης αἶσθημα.

Τὴν ἡμέραν ὅμως ἐκείνην, ὁ Βλονδῶ εὗρισκεν ὅτι ὁ Μαρσέλ εἶχε μείνει παρὰ πολλὰς ὥρας εἰς τὴν ξηρὰν καὶ παρετῆρει ἀνυπόμονος πρὸς τὸ μέρος τοῦ Χάμμερφρεστ δάκνων τὴν πίπαν του ἵνα τὸν ἴδῃ ἐρχόμενον. Εἶχε νέον τι νὰ τῷ ἀναγγεῖλῃ. Εἶχε κάμει μόνος του μεγάλην τινὰ ἀπόφασιν, ἥτις τὸν ἐτάραττεν ὀλίγον.

— Τέλος πάντων! ἀνέκραξεν ὅταν εἶδε τὸν Μαρσέλ πηδῶντα ἐλαφρῶς τῷ ποδι ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἤλθες· πλησίασε, ἔχω νὰ σοῦ ὁμιλήσω.

Ἐτράβηξεν ἐπανειλημμένως τὴν πίπαν του, ὡς διὰ νὰ παρὰσχῃ ἐλευθέραν εἴσοδον εἰς τὰς ἰδέας του καὶ προσέθηκεν·

— Ἐτελείωσεν... εἶδα τὸν Λάξ... λαμπρὸς ἄνθρωπος... καλὸς καὶ ἀληθινὸς ναυτικός... ἔχει σιδηρὰν θέλησιν, εἶνε ἔξυπνος. Ὅμιλεῖ καὶ τὰ γαλλικὰ ἀρκετὰ καλὰ. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ τόπου τούτου ὁμιλοῦν ὅλας τὰς γλώσσας... Εἰς ὀλίγα λόγια, ἐσυμφωνήσαμεν... ἐρχεται μαζί μας.

— Λαμπρὰ, ἀπήντησεν ὁ Μαρσέλ· ἐγκατέλειψε

λοιπὸν τὴν ἀνόητον ἰδέαν του τοῦ νὰ πάρῃ μαζί του τὴν κόρην του;

— Ἀνόητον! ἴσως, ὑπέλαβεν ὁ πλοίαρχος κλίνων τὴν κεφαλὴν ὡς ἂν νὰ ἐφοβεῖτο νὰ πιανθῇ εἰς τὴν παγίδα· δὲν τὴν ἐγκατέλειψεν ὅμως... καὶ, μὰ τὸν Θεόν, δὲν εἶχα τὴν δύναμιν νὰ τοῦ ἀντισταθῶ. Αὐτὸς ὁ διαβολάνθρωπος ἔχει θέλησιν... καὶ πείθει καὶ τοὺς ἄλλους. Ἐννοῶ τοὺς κινδύνους τοιαύτης πράξεως. Ἐγὼ πεποίθησιν εἰς τὸν ἑαυτόν μου καὶ εἰς σέ, διότι αὐτὴ ἡ κόρη δὲν φαίνεται νὰ σὲ συγκινῇ πολὺ, ἀλλὰ τί θὰ κάμωμεν τοὺς ἄλλους! Πῶς θὰ καταστειλωμεν τὸν διάβολον ἐκεῖνον τὸν Τρομπῶν, ἂν τυχὸν ἡ κόρη τοῦ ἀρέσῃ!

— Καὶ εἶνε ὥραία! ἀνέκραξεν ὁ Μαρσέλ.

— Ἀλήθεια; Τὴν εἶδες λοιπόν;

— Ναί, τὴν συνήντησα τυχαίως καὶ τώρα ἐχωρίσθημεν.

— Χμ! ἐψιθύρισε ὁ πλοίαρχος καπνίζων πάντοτε.

— Ὁραία, ἀλλ' ἀξιοπρεπὴς καὶ σταθερὰς θελήσεως, ἐξηκολούθησεν ὁ Μαρσέλ. Μὲ ἀνησυχεῖ μόνον ἡ ἀδυναμία της... εἶνε τόσον ἀδύνατος... Δὲν ἐννοῶ πῶς ὁ πατήρ της...

— Τί τὰ θέλεις, αὐτὴ εἶνε ἡ ἰδέα του. Καὶ ἐπὶ τέλους γνωρίζει τὴν κόρην του καλλίτερα ἀπὸ ἡμᾶς καὶ καλλίτερα ἀπὸ ἡμᾶς πάλιν γνωρίζει καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῶν βορείων κλιμάτων. Ἐγὼ ἀκούσαι ὅτι Ἀγγλοὶ φηισικοὶ ἱατροὺς ἦσαν ὡς ἐκ θαύματος ἱππεύοντες ἐπὶ τῖνας μῆνας εἰς τὰς ἐρήμους πεδιάδας τῆς Δυτικῆς Ἀμερικῆς. Πιθανὸν διὰ τοὺς ἀσθενεῖς τῶν μερῶν τούτων ἡ θερμοκρασία τῶν πάγων νὰ ἔχη παρόμοια ἀποτελέσματα. Ἐλπίζω λοιπὸν νὰ μὴ ἀπατάται ὁ δυστυχὴς αὐτὸς πατήρ. Ἐλεεῖ ὁ Θεὸς ἐκεῖνους οἵτινες μίαν μόνην χαρὰν ἔχουσιν εἰς τὸν κόσμον τούτον. Ποτὲ δὲν κτυπᾷ καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας, No hiere Dios con dos manos, ὡς λέγουσιν οἱ Ἰσπανοί. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, τὸ πρᾶγμα ἐτελείωσε. Πιστεύω ὅτι δὲν θὰ θυμώσῃ διότι τὸ ἀπεφάσισα χωρὶς νὰ ζητήσω τὴν γνώμην σου.

— Ἐγὼ νὰ θυμώσω! ἀγαπητέ μου Βλονδῶ, καὶ διὰ τί; πρῶτον δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ εἶχα, ἤξεύρω ὅτι πάντοτε καλὴ διάθεσις σὲ ἐμπνέει.

— Σ' εὐχαριστῶ, φίλε μου. Σοῦ προσθέτω τώρα ὅτι ἀπεφάσισα νὰ δώσω τὸ δωμάτιόν μου εἰς τὴν Καρίναν καὶ νὰ πάρω ἐγὼ τὸν κοιτωνίσκον, ὁ ὁποῖος εἶνε πλησίον εἰς τὸν ἰδικόν σου. Δὲν μοῦ χρειάζεται μεγαλῆτερος.

— Ἀλλὰ δὲν θὰ ἦτο καλλίτερον ν' ἀφήσωμεν εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὸν πατέρα της ὅλον τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ καταστρώματος καὶ νὰ λάβωμεν ἡμεῖς τὸ μέρος τὸ περὶ τὴν πρῶραν;

— Ἐχεις δίκαιον, καλλίτερα θὰ ἦνε. Μὰ τὴν πίστιν μου θὰ ταξειδεύῃ ὡς βασίλισσα ἡ κόρη τοῦ γέρω Λάξ. Τὸ δωμάτιον τοῦ πλοίαρχου, τὸ

δωμάτιον τοῦ υποπλοίαρχου καὶ δύο ἄλλα ἀκόμη διὰ τὰ περιδιαβάζῃ... Σωστὸ παλάτι! Ἡ καὶ μὲν ἡ Ῥόζα Μαρία θὰ ἦτο εὐτυχὴς τὰ τὸ κατεῖχε... ἀλλὰ δὲν θέλεις τὰ μ' ἀκούσης... Τώρα λοιπὸν, ἀγαπητέ μου, πιλότον ἔχομεν, πρέπει νὰ ταχύνωμεν τὸ ταξίδιον. Ὁ Λάξ λέγει ὅτι ἤδη πολὺ ἐβραδύναμεν. Τὰ πλοῖα διὰ τὴν Σπιτζε-βέργην ἀποπλεύουσιν ἐδῶθεν τὸν Ἀπρίλιον καὶ τώρα εἶνε Ἰούνιος· ὅπως δὴ ποτε, ὁ καιρὸς εἶνε καλὸς καὶ φαίνεται ὅτι θὰ ἐξακολουθήσῃ.

— Ἄν θέλετε μένω ἐπὶ τοῦ πλοίου διὰ τὰ ἐπιβλέπω τοὺς ἐργάτας.

— Αὐτὸ εἶνε ἔργον ἰδικόν μου. Σὺ πῆγαινε ἐξω εἰς τὴν ξηρὰν καὶ μείνε ὅσον θέλεις. Ἡξεύρω ὅτι εὐχαριστεῖσαι τὰ ἐξετάζῃς τὸν τόπον. Δι' ἐμὲ βασιλείον μου εἶνε τὸ πλοῖόν μου.... Ὁ ἀποκτήσης ἴσως ποτὲ καὶ σὺ τοιαύτας κλίσεις. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἅς πίνωμεν ἐν ποτήριον καὶ ἅς κατακλιθῶμεν.

Τῇ ἐπαύριον ὅτε ὁ Μαρσέλ ἐπορεύθη μετὰ τοῦ δόκτορος Βάλτερ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πιλότου, ἐπλησίασε τὴν Καρίναν μὲ τὸ βαθὺ αἶσθημα ἀνδρὸς εὐρισκομένου ἐνώπιον προσώπου, πρὸς ὃ ἔχει καθῆκόν τι νὰ ἐκπληρώσῃ. Διελογίζετο ὅτι ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἡ κόρη αὕτη θὰ ἦνε σχεδὸν ὑπὸ τὴν προστασίαν του. Τότε παρατηρῶν αὐτὴν διέκρινε κάλλιον ἢ τὴν προτεραίαν τὴν καλὴν τῆς κόμην καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς τὴν γλυκύτητα. Συνάμα ὅμως ἡ ἄκρα ὠχρότης τῆς καὶ ἡ προφανὴς ἀδυναμία τοῦ ὁργανισμοῦ τῆς τῷ ἐνεποίησαν ζωηρὰν αἴσθησιν.

Ἡ Καρίνα ὅμως ἦτο λίαν εὐχαρὶς· ἐχαιρέτησε μετὰ ζωηρότητος τὸν ἱατρὸν καὶ θαδίσασα πρὸς τὸν Μαρσέλ τῷ ἔτεινε φιλικῶς τὴν μικρὰν τῆς χεῖρα λέγουσα·

— Λοιπὸν, κύριε υποπλοίαρχε, ἀπεφασίσθη! κατεδικάσθητε εἰς τὸ νὰ μ' ἔχητε μαζί σας!

— Καταδίκη λέγεται; διαμαρτύρομαι διὰ τὴν ἔκφρασίν σας.

— Ναί, ναί, ὑπέλαβε γελῶσα, ἡξεύρω τί λέγω. Οὕτω πως μετεχειρίζονται οἱ ἄνδρες ἡμᾶς τὰς δυστυχεῖς γυναῖκας· θέλουν π. χ. νὰ συντρώγουν μαζί μας, νὰ χορεύουν; νὰ κάμουν ἑναπερίπατον, ἀλλ' ἅμα πρόκειται νὰ μᾶς συνοδεύσουν εἰς ἐν ταξίδιον, ἔ! τότε πάγει πλέον ἡ εὐγένεια! τότε ἐνοχλοῦμεν τοὺς κυρίους, ταραττομεν τοὺς κύκλους των!

— Εἶσθε ἄδικος, δεσποινίς, ἀπήντησεν εὐγενῶς ὁ νέος· ἀδικεῖτε καὶ ἡμᾶς καὶ σὰς τὴν ἰδίαν. Θὰ ἦτο ἐλεεινὸς ὁ ναυτικὸς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤθελεν ὑπολάβει ὅτι θὰ τῷ φέρητε ἐνόχλησιν. Ὡς πρὸς ἐμὲ, νομίζω εὐτυχίαν μου τὸ νὰ σὰς συνοδεύσω καὶ εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου, ἀλλ' ὥς σὰς ἔλεγον χθὲς, φοβοῦμαι.....

— Ἄ! ἐδῶ εἰμεθα. Νομίζετε καὶ σεῖς, ὡς ὁ πατήρ μου, ὅτι εἰμαι ἀδύνατος, φιλάσθενος, καὶ ἐν ᾧ ἐκεῖνος φρονεῖ ὅτι τὸ ταξίδιον αὐτὸ θὰ μὲ

σώσῃ, σεῖς ἀπ' ἐναντίας ἔχετε τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ υποφέρω τοὺς κόπους. Σὰς λέγω λοιπὸν ὅτι εἶμαι πολὺ καλὰ, ὑγιεστάτη· δὲν ἔχει οὕτω, Κύριε Βάλτερ; ὀλίγον βῆχα μόνον ἔχω.... Δὲν δύναμαι μὲν ν' ἀφαιρέσω ἀπὸ τοῦ πατρός μου τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ ταξίδιον αὐτὸ θὰ μὲ δυναμώσῃ, τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι τὸ ἐπιχειρῶ καὶ δι' ἰδίαν μου εὐχαρίστησιν. Ἀνέγνωσα, ὅταν ἤμην μικρὰ, τὸν *Ροβινσῶνα τῶν πάγων*, εἶχα δὲ καὶ βιβλία, τῶν ὁποίων αἱ εἰκόνες παρίστανον τὰ κυριώτερα φαινόμενα τῶν πολικῶν χωρῶν. Ἐκτοτε ἐγενήθη εἰς ἐμὲ ἡ ἐπιθυμία νὰ ἴδω ἐν τῇ πραγματικότητι τὰς ὠραίας ἐκείνας σκηνάς, αἵτινες ἐν εἰκόνι ἔτερπον τοὺς παιδικούς μου χρόνους. Σκιρτῶ ὑπὸ χαρᾶς ἀναλογιζομένη μόνον ὅτι θὰ ἴδω τὰς πυραμίδας ἐκείνας τῶν ἐπιπλεόντων πάγων, αἵτινες, ὡς λέγουν, στίλβουσιν ὡς σμάραγδοι, καὶ πολὺ ἐπεθύμουν νὰ γνωρίσω τὰς λευκάς ἄρκτους.... ἀπὸ μακρὰν, ἐννοεῖται.

— Θὰ προσπαθήσωμεν, εἶπεν ὁ Μαρσέλ, νὰ ἱκανοποιήσωμεν τὴν περιέργειάν σας προφυλάσσοντές σας ἀπὸ παντὸς κινδύνου.

— Ναί; ὑπέλαβε μετὰ παιδικῆς ἀφελείας ἡ Καρίνα· ἀφοσιοῦμαι λοιπὸν εἰς σὰς. Ὁ πλοίαρχος πολὺ σὰς ἐπήνεσεν εἰς τὸν πατέρα μου καὶ ὁ Κ. Σπάρμαν προσέθηκεν ὅτι ἔχει εἰς σὰς πᾶσαν ἐμπιστοσύνην! Θὰ ἴδῃτε δὲ ὅτι καὶ ἐγὼ εἶμαι πολὺ καλὴ συνοδοιπὸρος· δὲν εἶμαι διόλου ἀπαιτητικὴ καὶ δὲν θὰ σὰς δυσχερεστήσω.

— Εἶμαι βέβαιος, ἀπήντησεν ὁ Μαρσέλ, μειδιῶν διὰ τὰς ἀφελεῖς ἐκμυστηρεύσεις τῆς κόρης.

— Ἀλλ' ἅς ὑπάγωμεν, ἀνέκραξεν ἐκεῖνη, λαμβάνουσα τὸ *σάλιον* καὶ τὰ χειρόκτιά της. Οἱ Λάπωνές μας μᾶς περιμένουν καὶ ὑπεσχέθη εἰς τὸν πατέρα μου νὰ μὴ ἀργήσω... Σήμερον ἐγὼ θὰ σὰς εἰσαγάγω εἰς ὠραίαν εἰκόνα τοῦ βίου τοῦ Βορρᾶ· ἐνθυμήθητε ὅτι χρεώσεσθε πρὸς ἐμὲ.

— Ἀναγνωρίζω εὐχαρίστως ἐμαυτὸν ὀφειλέτην.

— Ὀφειλέτην! ἀνέκραξεν ἡ Καρίνα, φέρουσα αἰφνης τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπον διὰ τῆς αὐτομάτου ἐκείνης κινήσεως, ἣν παράγει ἀκριαίως ἐπερχομένη ἰδέα. Τί ἀνόητος ὁποῦ εἶμαι! ἐνόμισα ὅτι θὰ σὰς προσφέρω τὰς διερμηνεὺς παρὰ τῷ Κ. Βάλτερ καὶ τώρα συλλογίζομαι ὅτι πρὸ ὀλίγου σὰς εἶδον συνομιλοῦντας. Δύνασθε λοιπὸν νὰ συνεννοήσῃτε;

— Λαμπρότατα, ἀπήντησεν ὁ Μαρσέλ.

— Ἐσπούδασα ὀλίγον τὰ γαλλικὰ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Χριστιανίας, προσέθηκεν ὁ ἱατρὸς, καὶ ὁσάκις δύναμαι νὰ εὐρὼ γαλλικὰ βιβλία εὐχαρίστως τὰ ἀναγινώσκω.

— Ἄ λοιπὸν! ἀπήντησεν ἡ κόρη μειδιῶσα, οἱ ἄνδρες, οὕς συνήθως κακολογοῦμεν, εἶνε χωρὶς ἄλλα μετριοφρενέστεροι ἡμῶν. Πέντε ἢ ἑξ ἔτη ἔχω τὴν εὐχαρίστησιν, ἀγαπητὲ δόκτορ, νὰ σὰς γνωρίζω καὶ δὲν ἤξευρον καὶ τοῦτο ἀ-

κόρη τὸ προτέρημά σας. Ἀλλὰ δὲν ἐκάματε καλὰ νὰ μοι τὸ κρύψετε, διότι θὰ μοι παρεῖχετε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ συνδιαλεγώμεθα εἰς τὴν ὠραίαν αὐτὴν γλῶσσαν, ἥτις τόσον μοι ἀρέσκει καί ἥτις μὲ ὑπενθυμίζει τὸν οἶκον τῆς καλῆς μου προστατρίδας, ἐκτὸς δὲ τούτου θὰ σᾶς ἐδᾶνεῖζα καὶ μερικὰ γαλλικὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα ἔχω. Τώρα λοιπὸν ἀντὶ νὰ σᾶς εἶμαι χρήσιμος ὡς διερμηνεὺς καταντῶ νὰ σᾶς ἐρωτήσω ἐὰν δέχησθε εἰς τὴν ἐκδρομὴν σας ἀνωρελῇ σύντροφον.

— Τί λέγετε; ἀνέκραξαν ὁμοφώνως καὶ ὁ Μαρσέλ καὶ ὁ ἱατρός, οἶονεὶ διαμαρτυρούμενοι κατὰ τῶν τελευταίων λέξεων τῆς Καρίνας.

— Καλὰ λοιπὸν! ἔρχομαι..... Περιμενέτέ με, παρακαλῶ, ὀλίγον νὰ χαιρετίσω τὴν θεῖαν μου.

Καὶ ἐξῆλθε.

— Τί καλὴ κόρη, εἶπεν ὁ ἱατρός μετὰ σοργῆς.

— Πραγματικῶς πολὺ καλὴ, ὑπέλαβεν ἡσύχως ὁ Μαρσέλ. Ἀλλὰ σεῖς, ἱατρεῖ, τί νομίζετε περὶ τῆς καταστάσεώς της;

— Τῇ ἀληθείᾳ δὲν δύναμαι νὰ σᾶς δώσω θετικὴν ἀπάντησιν. Εἶνε μὲν ἀδυνάτου κράσεως καὶ συχνάκις ἐνοχλεῖται ὑπὸ βηχὺς, ἐνίοτε μάλιστα διακρίνω καὶ ἐρυθρὰς κηλίδας ἐπὶ τῶν παρειῶν της, μαρτύριον ὅτι ἔχει ἀσθενὲς τὸ στήθος. Συνάμα ὅμως ἔχει τόσῃ γοργότητά πνεύματος καὶ τόσῃ ζωηρότητα εἰς τὰς κινήσεις της, ὥστε πείθομαι ὅτι ὑπάρχει πολλὴ ζωτικότης ἐν τῇ κόρῃ ταύτῃ. Ἐχει πρόθυμον τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ τὴν σάρκα ἀσθενῇ. Γνωρίζετε ἴσως ὅτι πάντα τὰ ἀνθρώπινα ὄντα ὑπόκεινται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, κατὰ διαφόρους τοῦ βίου περιόδους, εἰς τὴν μυστηριώδη σύγκρουσιν τοῦ διπλοῦ των στοιχείου, εἰς τὸν μεταξὺ ὕλης καὶ πνεύματος ἀγῶνα, εἰς τὴν νυκτερινὴν τοῦ ἀγγέλου πρὸς τὸν Ἰακώβ πάλην..... Εἰς τὴν νέαν ταύτην εἶνε μακρὸς καὶ ζωηρὸς ὁ ἀγὼν· ἀλλ' οὐδὲν θαυμαστὸν νὰ ὑπερνικήσῃ τὸ πνεῦμα ἕνεκα τῶν μυστικῶν δυνάμεων, ἃς ἐνέβαλεν ἐν αὐτῇ ἡ φύσις. Τὴν παρετήρησα πολλάκις καὶ μετὰ προσοχῆς· ὁ πατήρ της μὲ συνεβουλεύθη περὶ τοῦ προκειμένου ταξειδίου καὶ ἀφ' οὗ ἐπὶ πολὺ ἐσκέφθην, δὲν ἀντέστην εἰς αὐτό. Εἶνε πολὺ πιθανὸν αἱ συγκινήσεις, ἃς θὰ ἐμποιήσωσιν εἰς αὐτὴν τὰ λαμπρὰ τῆς φύσεως θεάματα, νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπ' αὐτῆς ἀποτελεσματικῶς· πιθανὸν ἐπίσης ἡ μακρὰ θαλασσοπολοία, ὁ θαλάσσιος ἀήρ ὁ τόσον ζωοποιητικὸς, ἡ ἀτμοσφαῖρα τῶν παγετωδῶν ἐν κείνων ἀκτῶν νὰ ἔχωσι σωτήρια ἀποτελέσματα. Τί νὰ σᾶς εἶπω τέλος πάντων; Ὑπάρχουσι περιστάσεις, ὅχι σπάνιαι δυστυχῶς, καθ' ἃς ἀναγκάζομεθα κλίνοντες τὴν κεφαλὴν ν' ἀναγνωρίζωμεν τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὸ πεπερασμένον τῆς ἡμετέρας ἐπιστήμης, καθ' ἃς, ἀφ' οὗ ὡς ἄριστα ἐξετάσωμεν τὴν κατάστασιν τοῦ ἀσθενοῦς καὶ ἀναζητήσωμεν τὰ θεραπευτικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα

ἡ ἐπιστήμη διαγράφει, ἀναγκαζόμεθα, λέγω, ἡμεῖς τὰ ταπεινὰ αὐτῆς ὄργανα, νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν τὸ ἀξίωμα τοῦ διασῆμου σας χειρουργοῦ, τοῦ Ἀμβροσίου Παρέ· «Ἐγὼ σ' ἐνοστοκόμησα, ὁ Θεὸς σ' ἐθεράπευσε.»

— Εὐχαριστῶ! ἀπήντησε μετὰ ζέσεως ὁ Μαρσέλ· τὸ εἶχα ὡς βάρος εἰς τὴν συνείδησίν μου νὰ ἐνδῶσω εἰς ἐπιθυμίαν, ἥτις μοι ἐφαίνετο λίαν ἀσυλλόγιστος ἢ μᾶλλον λίαν ἐπικίνδυνος. Σεῖς ἀναπαύετε τὴν συνείδησίν μου.

— Προσέχετε ὅμως, ἐπανέλαβεν ὁ ἱατρός, ὅταν τὴν βλέπετε πολὺ ζωηράν, τότε ἀκριβῶς ἔχει ἀνάγκην προφυλάξεως. Ἡ βαθυτάτη ἀγάπη, ἣν ἔχει πρὸς τὸν πατέρα της καὶ ὁ φόβος μὴ τύχη καὶ τὸν ἐνοχλήσῃ, συνείθισαν αὐτὴν τότε μάλιστα νὰ βιάζῃ ἑαυτὴν ἵνα φαίνηται ζωηρότερα, ὅταν πάσχη. Οἱ δυστυχεῖς οἱ ἄνθρωποι ἔχουμεν καὶ τὴν ἀλαζονίαν μας. Συγκινεῖται πολὺ ἡ Καρίνα διὰ τὰ παθήματα τῶν ἄλλων, ἀλλὰ αὐτὴ δὲν θέλει νὰ φαίνηται πάσχουσα καὶ μεταχειρίζεται δόλους ἵνα μὴ θέτῃ εἰς δοκιμασίαν τὴν πατρικὴν στοργήν.

— Ἀχ! ἀνέκραξεν ὁ Μαρσέλ. Εὐτυχεῖς οἱ δυνάμενοι ἐπὶ μακρὸν χρόνον νὰ βλέπωσιν ἀκτινοβολοῦν περὶ αὐτοὺς τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς τὸ βλέμμα, τὸ ἀληθὲς τοῦτο τοῦ βίου μας ἄστρον!

Καὶ ταῦτα λέγων, ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ ἔχυσεν ἐν δάκρυ ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῶν γονέων του ὁ ὄρφανός! Ἦρχισεν ἔπειτα νὰ ἐξετάζῃ τὴν κατοικίαν τῆς Καρίνας.

Οὐδὲν ἄλλο εἶνε αἱ κατοικίαι μας, εἰμὴ, οὕτως εἶπεν, τὸ ἐνδυμα τοῦ ἐσωτερικοῦ μας βίου. Τὰς κτίζομεν καὶ τὰς κοσμοῦμεν συμφώνως πρὸς τὰς ἰδιαιτάτας ἡμῶν κλίσεις. Ἀκολουθοῦσι καὶ αὗται τὰς ἰδικὰς μας συνηθείας καὶ ἔχουσι τὸν τύπον τοῦ ἰδιοῦ μας βίου. Καὶ καθὼς ὁ ὀρνιθολόγος παρατηρῶν μίαν φωλεὰν δύναται νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ εἶδους τοῦ πτηνοῦ, ὅπερ τὴν ἔπηξε, τοιοῦτοτρόπως δύναται τις, βλέπων τὴν ἐφῆμερον τοῦ ἀνθρώπου φωλεάν, τὴν οἰκίαν, νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντος. Σωρεῖται πλοῦτον καὶ χρυσίον καὶ ἐπιπλά πολυτελῆ καὶ ἐπιδεκτικὰ ὁ τραπεζίτης, περικυκλοῦται ὑπὸ βιβλιοθηκῶν ἢ εἰκόνων ἢ ἀγαλμάτων ὁ καλλιτέχνης καὶ ὁ λόγιος. Ὁ καλὸς οἰκοκύριος μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας διατηρεῖ τὰ παλαιὰ του σκεύη, ἀνάμνησιν παλαιῶν τῶν πατέρων του, οὐδέποτε δὲ λείπει τὸ ἐντὸς τοῦ κλωβίου καλλιτέλιδον πτηνὸν, ἵνα τέρπῃ τὰς ὥρας τῆς ἐργασίας της, ἀπὸ τοῦ παραθύρου τῆς ἐργατίδος.

Ἀλλὰ μεταξὺ ὅλων τούτων τῶν οἰκημάτων ὑπάρχει ἐν τῷ ὁποίῳ, εἰς ἀπάσας τῆς κοινωνικῆς κλίμακος τὰς βαθμίδας, ἔχει ἰδιαίτατόν τι θέλγητρον· τῆς κόρης τὸ δωμάτιον. Δὲν δύναται τις ἄνευ μυστηριώδους εὐλαβείας νὰ εἰσέλθῃ πρῶτην φορὰν εἰς αὐτό. Ἔστω τὸ δωμάτιον

τοῦτο πολυτελὲς ἢ πτωχικόν, κομψοπρεπὲς ἢ γυμνόν, ἀδιάφορον. Ἡ ἐκεῖ κατοικοῦσα, ἡ καλὴ καὶ χαριτωμένη κόρη τὸ στολίζει διὰ τῆς παρουσίας της, τὸ ζωοποιεῖ διὰ τοῦ μειδιάματός της, ἡ καθαρὰ της ἀναπνοὴ τῷ παρέχει εὐωδίαν. Ἡ ἀγνότης τῶν σκέψεών της καὶ τῶν ὀνείρων της ἡ παρθενία τὸ καθιστᾷ ἱερὸν καὶ ὅταν αὕτη ἀκόμη τὸ καταλείψῃ, νομίζεις ὅτι μένει ἀκόμη εἰς τὸ δωματίον τὸ ἄρωμα τῆς νεότητος τῆς δροσεράς. Εἶνε ἀληθινὴ φωλεὰ πτηνοῦ, τοῦ καλλίστου τῶν πτηνῶν.

Ὁ Μαρσέλ περιέφερε κύκλῳ τὸ ἐταστικόν του βλέμμα καὶ ἐτέρπετο ἄρρητον τέρψιν παρατηρῶν τὰ περὶ αὐτόν. Τὰ πάντα ἦσαν ἀπλᾶ. Μία κλίνη, ἐν τραπέzion καὶ τὸ καλῶν τῆς ἐργασίας. Εἰς μίαν γωνίαν ἐβλεπες ἀγγεῖον πλήρες τεχνητῶν ἀνθέων ἐνώπιον ξυλίνου Ἑσταυρωμένου, ἔργον ἀπλοῦ καὶ τινὸς γλύπτου τῆς Νορβηγίας. Ἀλλοῦ τὴν μικρὰν τῆς κόρης βιβλιοθήκην. Ἐν ἐρμάριον, ὀλίγα ἐδραῖ, ὁ νικτὴρ καὶ οὐδὲν πλέον. Τὰ πάντα ὅμως ἐν τάξει, τὰ πάντα καθαρὰ.

Ὁ Μαρσέλ ἐπλησίασε πρὸς τὴν βιβλιοθήκην διὰ νὰ ἴδῃ τί βιβλία περιεῖχεν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν ἡ Καρίνα ἐπανῆλθε.

— Ἀ! ἀνέκραξε, σὰς συνέλαβον ἐπ' αὐτοφώρῳ. Ὁφελήθητε ἐκ τῆς ἀπουσίας μου διὰ νὰ σκαλίσετε τοὺς θησαυροὺς μου. Καλὰ λοιπόν! θὰ τιμωρηθῇτε διὰ τὴν ἀδιακρισίαν σας καὶ ἡ τιμωρία εἶνε ὅτι δὲν θὰ ἴδῃτε τίποτε σήμερον...

— Μυρίας συγγνώμας, εἶπεν ὁ Μαρσέλ· ἀλλὰ μοὶ εἶπετε ὅτι ἔχετε γαλλικὰ βιβλία καὶ ἐννοεῖτε τὴν ἐπιθυμίαν μου...

— Καλὰ! καλὰ! ἀπήντησε γελῶσα. Θὰ σὰς τὰ δεῖξω ἄλλοτε ἀν εἴσῃς φρόνιμος. Τώρα εἶνε καιρὸς νὰ ὑπάγωμεν. Ἐμπρός....

Καὶ ἐλαφρῷ τῷ ποδὶ ἐξῆλθε τῆς θύρας πρώτης, ἡκολούθουν δὲ ὁ Μαρσέλ καὶ ὁ ἱατρός.

XAVIER MARMIER

Μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας.

*Εἶπαι συνέχισα.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΘΘΩΝ ΕΠΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΗΣ

Τὴν 6 Φεβρουαρίου 1833 περὶ τὴν μεσημβρίαν κατέλιπεν ὁ Ὁθων τὴν παρὰ τοῦ πλοιάρχου Λάιονς κυβερνωμένην ἀγγλικὴν φρεγάταν Μαδαγασκάρ, ἐφ' ἧς εἶχε καταπλεύσει ἐκ Βρινδησίου, καὶ ἐπιβὰς βρετανικῆς λέμβου ἔπλευσε πρὸς τὴν ξηράν. Μεταξὺ τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ ἦσαν οἱ ἐν Μονάχῳ προσενηγόντες αὐτῷ τὸ στέμμα ἀντιπρόσωποι τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ὑδραῖος Μιαούλης, ὁ σουλιώτης Κώστας Μπότσαρης καὶ ὁ ἀλβανὸς Πλαπούτας. Ὁ στόλος τῶν συμμάχων Δυνάμεων καὶ τὰ ἐλληνικὰ πλοῖα ἐπυροβόλησαν χαιρετίζοντα· ἑκατοντάδες δ' ἐλλήνων ἴσταντο μέχρι ζώνης ἐν τῇ θαλάσῃ, ὅπως πλη-

σιάσωσιν εἰς τὸν ἡγεμόνα των καὶ προσφωνήσωσιν αὐτῷ εὐκρινῶς τὸ «Ζήτω!» Καθ' ἣν στιγμήν ὁ βασιλεὺς ἠτοιμάσθη νὰ πατήσῃ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ ὁ Μιαούλης ἔτεινε αὐτῷ τὴν χεῖρα πρὸς ἀπόδασιν, ἐχαιρέτισαν πυροβολοῦντα τὰ φρούρια τοῦ Ναυπλίου, καὶ ἄμετρος ἀγαλλιάσεως κραυγὴ ἀντήχησεν ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ μέχρι τῶν πέριξ ὕψωμάτων καὶ παραλίῳν βράχων, οἵτινες ἐκαλύπτοντο ὑπ' ἀνθρώπων. Ἡ φύσις διέλαμπεν ἐν καλλίστῃ ἁρμονίᾳ πρὸς τὰς φαίδρας τοῦ πλήθους μορφᾶς. Τὸ ἐλληνικὸν ἔαρ ἔλουε δι' αἴγλης καὶ φωτὸς τὴν ὅλην σκηνήν· τὸ δὲ κύμα φρίσσει ἐνίοτε ὑπὸ δροσώδη αὔρας πνοῇ, ἐλίκνιζε τὰ ἀναρίμμητα σκάφη, ἅτινα διωλίσθαινον μεταξὺ τῶν ἑορτασίμως κεκοσμημένων φρεγατῶν τοῦ συμμαχικοῦ στόλου.

Ἐπὶ ζωηροτάτου πίνακος, εὐρισκομένου ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῶν Ἀθηνῶν, ὁ ζωγράφος Ἐσὺς παρέστησεν οὕτω πως τὴν εἰς Ναύπλιον εἴσοδον τοῦ Ὁθωνος.

Ὁ εὐρύχωρος λιμὴν τῆς ὀχυρᾶς πόλεως βρῖθει πλοίων πολεμικῶν. Ὁ ἥλιος τῆς ἀνατολῆς ἀκτινοβολεῖ ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ λαμπρότητι, τὰ διαφανῆ δὲ κύματα τοῦ ἀργολικοῦ κόλπου ἀντανάκλωσι διὰ φωτεινῆς ἀντανάγξις τὸν κυανοῦν τῆς Ἑλλάδος οὐρανόν. Ἰκνη κύκλῳ μεγάλου καὶ πολυμάχου παρελθόντος συμπληροῦσι τῆς τελουμένης σκηνῆς τὴν εἰκόνα. Τὰ τηλεβόλα τοῦ ἐπὶ ὑψικοῦ βράχου φοβερώς ἐγειρομένου πελασγικοῦ φρουρίου Παλαμιδίου, τοῦ ταπεινότερου κειμένου ἐνετικοῦ φρουρίου Ἰτζ-Καλὲ, καὶ τοῦ ἐκ μέσης τῆς θαλάσσης, δίκην κολοσσίου φρουροῦ, πυργουμένου ἐπὶ μικρᾶς νήσου Βουρτζίου, ὅπερ ἀναμνησθεὶς τοὺς τυφῶνας τῆς προσφάτου φοβεράς ἐπαναστατικῆς ἐποχῆς, ἀνταποκρίνονται εἰς τοὺς χαιρετισμοὺς τῶν συμμάχων στόλων. Νέφη καπνοῦ ἐκτείνονται ὑπὲρ τὴν ὅλην σκηνήν, συσκοτίζοντα τὸν φωτεινὸν οὐρανόν, τὸ θαλάσσιον κύμα καὶ τὴν πέριξ διαφανῆ ἀτμοσφαῖραν. Ἐπὶ ἀφρίζοντος ἵππου βαίνει ὁ Ὁθων, κρατῶν διὰ τῆς ἀριστερᾶς τοὺς χαλινούς τοῦ δυσπειθοῦς ζώου, καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς χαιρετίζων διὰ τοῦ πύλου τοῦ τὰ πλήθη. Φέρει τὴν κυανὴν βαυαρικὴν στολὴν, καὶ ἐπὶ τοῦ πύλου τοῦ ἀνεμοῦται ὁ κυανόλευκος λόφος. Παρ' αὐτῷ φαίνονται τὰ μέλη τῆς ἀντιβασιλείας, οἱ πρέσβεις καὶ πᾶσαι αἱ στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ τῆς Ἑλλάδος ἀρχαί, εὐτυχεῖς λογιζόμεναι ὅτι κατάρθωσαν νὰ εὐρωσιν ἵππους ὅπως μετάσχῃ τῆς βασιλικῆς συνοδείας. Μεταξὺ τῶν διασημοτέρων ἀγωνιστῶν τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας πολέμου διακρίνεται ὁ γέρον Κολοκοτρώνης ἐν τῇ ἰδιορρύθμῳ πολεμικῇ του στολῇ, κρᾶνος φέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, λείψανον τῆς στολῆς, ἣν ἔφερεν ἄλλοτε ὡς συνταγματάρχης ἐλληνικοῦ σώματος, διατελέσαντος ἐν ὑπηρεσίᾳ τῆς ἰονικῆς κυβερνήσεως. Ὁ δξύνους πολιτικὸς Μαυροκορδάτος, κομψῶς κατὰ τὸν γαλλικὸν συρμὸν ἐνδεδυμένος καὶ χρυσᾷ φέρων

δίοπτρα, ἀποτελεῖ πρόσφορον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν φανταστικὴν πολεμικὴν εἰκόνα τοῦ γέροντος Θεοδώρου Κολοκοτρώνη. Ὅπου καὶ ἂν τραπῇ ὁ βασιλεὺς, ἐνθουσιῶδες πλῆθος βρίθκει πανταχοῦ, καλύπτει τὰς κορυφὰς τῶν βράχων καὶ τὰς οἰκίας, καὶ προσαγορεύει αὐτὸν ὡς τὸν Μεσσίαν τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος. Χαρακτηριστικώτατη ποικιλία ἐμφαίνεται πανταχοῦ κατὰ τε τὸν ἱματισμὸν καὶ τὰς φυσιογνωμίας. Ἐπὶ πολλῶν ὅμως μορφῶν φαίνεται ἐντετυπωμένη ἡ σφραγὶς τῶν στερήσεων, τῆς νόσου καὶ πάσης δυνατῆς φυσικῆς καὶ ἡθικῆς θλίψεως. Ὡραία τις γυνή, ὑψηλὴ καὶ ῥαδινὴ τὸ σῶμα, ἀλλὰ παραμεμορφωμένη ὑπὸ τῆς πενίας καὶ τῆς ταλαιπωρίας, περικεκαλυμμένη δὲ ὡς ἀρχαῖον θεᾶς ἄγαλμα διὰ ῥακῶν λαμπρᾶς ἄλλοτε ποτε καὶ μεγαλοπρεποῦς ἐνδυμασίας, δακτυλοδεικτεῖ πρὸς τὸν μικρὸν ἐννεαστῇ τῆς υἱὸν τὸν μονάρχην, καὶ φαίνεται λέγουσα αὐτῷ: «Ἰδοὺ ὁ σωτήρ μας!»

Μετὰ πολλῆς ἀληθῶς λεπτότητος καὶ τελειότητος ἀπέδωκεν ὁ καλλιτέχνης τὸ θέαμα τῆς 6 Φεβρουαρίου 1833, χαρακτηριστικώτατον τῆς ἐπὶ τὸ μέλλον ἐνθέρμου πεποιθήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Παρέστησαν ὅμως ἄλλο τι ἡ ἰδανικὴν ἐλπίδος εἰκόνα; Προσέσχεν ἄρα γε τὸν νοῦν ὁ νεαρὸς ἡγεμὼν, ὃν περιέβαλλε πᾶσα ἐκείνη ἡ χρυσὴ νεφέλη τοῦ πρώτου ἐθνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, εἰς τοὺς κοίλους καὶ πλήρεις πόθου ὀφθαλμοὺς, οἷτινες ἠτένιζον ἐπ' αὐτόν; ἀνελογίσθη τὰ δεινὰ, τὰς εὐχὰς καὶ τὰς ἀξιώσεις ἔθνους τοσοῦτον κλυδωνισθέντος;

Ὁ Μαρίνος Βρετὸς διηγεῖται, ὅτι μικρὸν πρὸ τῆς ἐκτωδριανῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1862 ἀπῆντησε τυχαίως ἐν Παρισίοις γέροντα στρατιώτην παρευρεθέντα ἐν τῇ εἰς Πελοπόννησον ἐκστρατεῖα, καὶ τυχόντα τὴν 6 Φεβρουαρίου ἐγγύτατα τοῦ βασιλέως κατὰ τὴν ἀπόβασιν αὐτοῦ.

Οὗτος διηγῆθη αὐτῷ τὰ ἑξῆς:

«Καθ' ἣν στιγμήν ὁ βασιλεὺς Ὁθων ἀπέβαινε εἰς Ναυπλίαν, ὁ ἡμέτερος λόχος ἐσχημάτισε περίφραγμα ἐν τῇ παραλίᾳ, καὶ ἐγὼ ἔτυχον ἰσάμενος πλησιέστατα πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ὁ βασιλεὺς ἀπέβη. Ἐν ᾧ δὲ ἔθηκε τὸν πόδα ἐπὶ τῆς γῆς, ὥλισθη... καὶ ἐγὼ ἔσπευσα εἰς ὑποσφριζίν αὐτοῦ· ἀλλ' ἐν τῇ σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ, μεθ' ἧς ἔσπευσα εἰς ὑποσφριζίν τοῦ βασιλέως, κατέπεσε τὸ τουφέκιόν μου, καὶ τὸ κοντάκιον αὐτοῦ συνετρίβη εἰς δύο. Οἶμοι! ἐπλήρωσα τὴν ζημίαν ἐκ τοῦ μισθοῦ μου· ἡ δὲ ἑλληνικὴ Αὐτοῦ Μεγαλειότης οὐδὲν ἐσκέφατο περὶ τοῦ πτωχοῦ στρατιώτου, ὃς ἐπέσχεν αὐτὸν τοῦ νὰ καταπέσῃ ἐκτάδην ἐπὶ τῆς γῆς.»

Ὅτε μετὰ τινα ἔτη ἐνεκαίνισθησαν τὰ ἐν Ἀθῆναις ἀνάκτορα διὰ τοῦ πρώτου χοροῦ, ὥλισθησε καὶ πάλιν ὁ βασιλεὺς καὶ κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τῶν γονάτων.

Τὰ μικρὰ ταῦτα γεγονότα ἐθεώρησεν ἡ δεισιδαιμονία ὡς κακοὺς οἰωνοὺς.

Τὸ καθ' ἡμᾶς θεωροῦμεν αὐτὰ ὡς συμπτώματα ἀπλῶς ἁώρου νεότητος, καὶ καθορῶμεν ἐν αὐτοῖς τὴν ἀστάθειαν ἐκείνην, ἣτις ἐν μικροῖς τε καὶ μεγάλοις ἔμελλε ν' ἀποβῇ τοσοῦτον ὀλεθρία εἰς τὸν ἡγεμόνα ἐκείνον.

Αἱ πρῶται εὐθὺς λέξεις, ἃς ἀπέτεινε οὗτος ἐπὶ ἑλληνικοῦ ἐδάφους πρὸς τοὺς νέους τοῦ ὑπηκόους, κατήλεγχον μεγίστην παιδικὴν ταραχὴν καὶ ἀτελῆ παρὰσκευὴν πρὸς τὴν νέαν αὐτοῦ ἀποστολήν. Ὅτε ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις καὶ οἱ γραμματεῖς τῆς ἐπικρατείας προσηγόρευσαν αὐτὸν ἐπισήμως ἑλληνιστὶ καὶ ἀπέθηκαν ἐν χερσὶν αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν των, ἠὲ χάριστησεν ὁ Ὁθων γερμανιστὶ, καὶ ἀπήντησεν, ὅτι «μεγίστην προσήνεγκε θυσίαν, χωρισθεὶς τῆς πατρίδος καὶ τῶν γονέων, καὶ παραιτηθεὶς ὀρισμένου βιωτικοῦ σχεδίου.» Εἶτα δὲ προήλασεν ἔφιππος, καὶ πᾶσα ἡ ποικιλία καὶ πολύχρους συνοδεία προῦχώρησε πρὸς τὴν πόλιν τοῦ Ναυπλίου διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ Ἀργους, προηγούμενου λόχου βαυαρῶν ἀκροβολιστῶν, ἐπομένου τοῦ γραφικοῦ ὁμίλου τῶν ναυπλιέων μετὰ σημαίων, δαφνῶν καὶ κλάδων ἐλαίας, τῶν ἐξοχωτέρων προκρίτων καὶ ὀπλαρχηγῶν, τῶν μελῶν τῆς νέας κυβερνήσεως, τῶν αὐλικῶν, τῶν ὑπασπιστῶν καὶ τέλους τοῦ βασιλέως, τῆς ἀντιβασιλείας καὶ τοῦ βαυαρικοῦ ἐπιτελείου. Παρὰ τὴν πύλην τῆς πόλεως ἀνέμενον οἱ δημογέροντες καὶ ὁ φρούρχος, ὅστις παρέδωκεν εἰς τὸν βασιλέα τὰς κλεῖς τῆς πόλεως. Τὰ βαυαρικὰ στρατεύματα καὶ οἱ Ἕλληνες τακτικοὶ ἀνεπτύχθησαν κλιμακῶδιν μέχρι τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὅπου ἀνέμενε ὁ κληρὸς ἀναβεβλημένος τὰ εορτάσιμα αὐτοῦ ἄμφια. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κορινθίας, μετὰ πολλοῦ πάθους προσφωνήσας τὸν νεαρὸν ἡγεμόνα, προσηγόρευσε τὸν περιέβλεπτον βλαστὸν τοῦ Μᾶξ Ἑμμανουήλ, ἥρωος τοῦ Μοχάτζ καὶ τοῦ Βελιγραδίου καὶ ἐλευθερωτοῦ τῆς Βιέννης, ὡς τὸν ἰδρυτὴν τῆς ἀρβραγούς ἐκκλησίας καὶ τὸν μέλλοντα νὰ ἐγκαινίσῃ νέον ἀσφαλὴ καὶ λαμπρὸν βίον εἰς τε τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ κράτος. Προσήνεγκε δὲ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις ὑποσχεθεὶς εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν τὴν σοβαράν καὶ κραταίαν προστασίαν του, ἔψαυσεν αὐτὸ διὰ τῆς χειρὸς καὶ τὸ ἡσπάσθη. Ἐν τῷ ναῷ εἶχεν ἐγερθῇ θρόνος, ὅπου, τελεσθείσης τῆς δοξολογίας καὶ ἐκφωνηθέντος τοῦ προσήκοντος λόγου, ἐδέξατο ὁ βασιλεὺς τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως τῶν νέων μελῶν τῆς κυβερνήσεως, τῶν στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπισήμων τῆς χώρας προσώπων.

Βασιλικὴ προκήρυξις, αὐθημερὸν ἐκδοθεῖσα, ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι ὁ νέος ἡγεμὼν, «προσκεκλημένος ἀπὸ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἐνδόξων καὶ μεγαλοψύχων μεσιτῶν καὶ ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἐλευθεράν ἐκλογὴν» τῶν ἑλλήνων, ἔμελλε «νὰ προστατεύῃ εὐσυνειδότης τὴν θρησκείαν αὐτῶν, νὰ διατηρῇ πιστῶς τοὺς νόμους, νὰ διανέμῃ

δικαιοσύνην πρὸς ἕνα ἕκαστον, καὶ νὰ διαφυλάττῃ ἀκέραια διὰ τῆς θείας βοηθείας ἐναντίον ὁποιοῦ-δήποτε τὴν ἀνεξαρτησίαν, τὰς ἐλευθερίας καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῶν.»

«Παραδίδων, ἔλεγεν ὁ νέος ἡγεμὼν, εἰς λήθην τὰς εἰς τὸ παρελθὸν πολιτικὰς παραφορὰς, περιμένω πεποιοθῶς, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν, ὦ Ἕλλη-νες, νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸ ἐξῆς τὴν προσήκουσαν ὑποταγὴν εἰς τοὺς νόμους καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τὰς ἐπιτετραμμένας τὴν τούτων ἐκτέλεσιν καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰρηνικῶς εἰς τὴν ἐστίαν του. Τοιοῦτο-τρόπως ἐλπίζω μετὰ βεβαιότητος, ὅτι θέλω ἴδῃ ἐμαυτὸν ἀπηλλαγμένον τῆς θλιβερᾶς ἀνάγκης τοῦ νὰ κάμω νὰ καταδιωχθῶσι μὲ ὅλην τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων οἱ πατάττοντες τὴν κοινὴν ἡσυχίαν καὶ οἱ ἀποστάται. Εἴθε ἡ θεία Πρόνοια νὰ εὐλογῇ τοὺς κοινούς ἡμῶν ἀγῶνας, καὶ νὰ εὐδοκῇ νὰ ἐπανακμάσῃ λαμπρότερον ὁ ὠραίος οὗτος τόπος, ὅστις καλύπτει τὴν κόνιν τῶν μεγίστων ἀνδρῶν καὶ τῶν μεγίστων πολιτικῶν, τῶν ὁποίων οἱ ἀρχαῖοι χρόνοι ἀποτελοῦσι μίαν τῶν ὠραιότερων ἐποχῶν τῆς ἱστορίας, καὶ τοῦ ὁποίου τύπου οἱ κάτοικοι εἰς τοὺς τελευταίους καιροὺς ἀπέδειξαν εἰς τοὺς συγχρόνους των, ὅτι ὁ ἡρώισμός καὶ τὸ εὐγενὲς φρόνημα τῶν ἀθανάτων προγόνων των δὲν ἀπεσβέθησαν ἀπὸ τὰς καρδίας των.»

Τὸ Ναύπλιον ὅλον περιέστη εἰς ἔκστασιν ἀγαλλιάσεως, ἀκούσαν τὰς ἐπαγγελίας ταύτας. Ὡς δὲ πᾶς ἐν γένει βασιλεὺς εὐχερέστατα δύναται νὰ ἐγκαινίσῃ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ὡς νέαν πολιτικοῦ βίου ἐποχὴν, ἐν μέσῳ γενικῆς ἐμπιστοσύνης καὶ μκαριότητος, οὕτως ὁ δεκαεπτέτης βασιλεὺς Ὁθων προσεέλκυσε διὰ μιᾶς τῶν ναυπλιῶν τὰς καρδίας διὰ μόνης αὐτοῦ τῆς παρουσίας. Ἐκλινε μὲν ὀλίγον πρὸς τὰ ὕψισθεν τὸ μικρὸν αὐτοῦ σῶμα, καὶ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ οὔτε ὠραίον οὔτε ἐπιβάλλον ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ· ἦν ὅμως κομψὸς καὶ ραδινὸς ἐπὶ τοῦ ἵππου, ἀνῆγειρεν ἐνίοτε τὴν κεφαλὴν, προσέβλεπε ἐμμενῶς καὶ ἐχαίρετιζε δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, ἡ νεανικὴ δὲ φαιδρότης καὶ ζωηρότης ἀνεπλήρουν πᾶν ἄλλο θέληγτρον.

«Ἀφ' ἧς στιγμῆς, διηγεῖται γερμανὸς τις περιηγητῆς, ἐπάτησεν ὁ νεαρὸς βασιλεὺς ἐπὶ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, παρηκολούθησεν αὐτὸν ἡ χαρμόσυτος ἰαχὴ τοῦ λαοῦ μέχρι τῶν πυλῶν τῆς καθέδρας τοῦ βασιλείου του, καὶ ἡ ἰαχὴ αὕτη παρετάθη μέχρι βαθείας νυκτός, τῆς πρώτης ἡμέρας καλ' ἦν ἀπὸ πολλῶν ἀλγερινῶν ἐτῶν μυριάδες ἑλλήνων κατεκλίθησαν φαιδροὶ καὶ ἀμέριμοι. Τὴν ἀξιωμακρόννευτον ἐκείνην ἡμέραν εἶδον πολλὰς πωγωνοφόρους μορφὰς ὑγρὰς ἐκ δακρύων, ἅτινα ἦσαν πολὺ ἐκφραστικώτερα ἢ μεμελετημέναι προσφωνήσεις, θριαμβικαὶ ἀψίδες καὶ ἐπιβεβλημέναι φωτοχυσίαι. Εἴθε ἡ ἐντύπωσις τῆς ἀνεπιλήστου ἐκείνης ἡμέρας ἐξακολουθήσῃ διαρκῶς ἐπιδρῶσα

ἐπὶ τοῦ εὐπαθοῦς μὲν ἀλλὰ καὶ εὐτραπέλου πνεύματος τῶν ἑλλήνων!»

Καὶ ἀληθῶς· σύμπαν τὸ πλῆθος, ἔνθουν καὶ μακάριον ἐξ ἐμπιστοσύνης, συνωθεῖτο περὶ τὸν Ὁθωνα, καὶ εὐτυχὴς ἐλογίζετο πᾶς ὁ δυνάμενος νὰ ψάσῃ μόνον τὰ ἐνδύματά του ἢ τὴν ἵπποσκευὴν αὐτοῦ. Μητέρες ἀνέτεινον πρὸς αὐτὸν τὰ τέκνα των ἀπὸ τῆς ἀγκάλης, ὑπερχαρεῖς ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔμελλε νὰ δημιουργήσῃ εὐήμερον εἰς τὰ νήπια βίον. Ἐκ βάθους καρδίας ἀνεδίδοντο εἰλικρινεῖς εὐχαὶ ὑπὲρ μακρᾶς καὶ αἰσίας κυβερνήσεως τοῦ βασιλέως Ὁθωνος τοῦ πρώτου. Ὅ,τι δὲ ὁ μονάρχης ἐπηγγέλλετο ἐν τῇ προκηρῦξί του, τοὔτεστι ταφὴν καὶ λήθην τοῦ παρελθόντος, εἶχεν ἤδη συντελεσθῇ. Ἀναρχία καὶ τάξις συνδιηλλάγησαν· Ἕλληνες δὲ καὶ βαυαροὶ, χωριοὶ καὶ στρατιῶται, πελοποννήσιοι, βουμβελιῶται καὶ νησιῶται ἐνηγκαλίζοντο ἀλλήλους, ὁλβίως ἐπὶ φαιδρῶν ἐλπίδων ὀχούμενοι. Λαμπρὸν προσμηνύετο τὸ μέλλον εἰς τὴν ἀναγεννηθεῖσαν Ἑλλάδα, καὶ βαυαροὶ ποιηταὶ ἐψάλλον :

«Ὡ ἦλιε τῆς Βαυαρίας, ἔνδοξε
τῶν Βιτελσβάχων ῥίζα ! καὶ σὺ ἦλιε
νέας Ἑλλάδος, Βιτελσβάχων βλάστημα !.
Φωτίζετ' αἰωνίως τοὺς πλανήτας σάς,
ὦ ζωηφόροι θάλλους καὶ φωτὸς πηγαί !»

Ἄλλ' ὁ διθύραμβος ἐψάλλετο προῶρως.¹

Η ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΣ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ

I

Ἐπιφανὲς φυσιοδίφης ἐκ τῶν νεωτέρων εἶπεν, ὅτι τὸ πτηνὸν δύναται νὰ ζήσῃ ἄνευ τοῦ ἀνθρώπου, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἄνευ τοῦ πτηνοῦ. Ἀληθῶς δὲ τὸ πτηνὸν εἶναι ὁ μόνος ἐπίκουρος ἡμῶν κατὰ τοῦ γονιμοτάτου κόσμου τῶν ἐντόμων, ὃν τὰ πυκνὰ στίφη προχωροῦσι θαρράλως «εἰς κατάντησιν τοῦ ἔργου τοῦ ἀνθρώπου.»

Ἡ γεωργία ὑποφέρει μεγάλως ἐκ τῶν καταστροφῶν, τὰς ὁποίας προξενοῦσι τὰ παμπληθῆ τῶν ἐντόμων εἶδη, ἀπὸ τοῦ κίδς καὶ τῆς φυλλοστροφῆς μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν μικροτάτων κολεοπτέρων. Ὁ ἄνθρωπος εὐρέθῃ ἀφωπλισμένος τρόπον τινα πρὸ τῆς ἀθεθριωτάτης ἐπιδρομῆς τῆς ἐπαπειλούσης τὰ δένδρα, τὰ σπαρτά καὶ τὰς ἀμπέλους αὐτοῦ.

Ἐκ τῆς ὁσημέρας παρατηρουμένης προόδου τοῦ ζοφεροῦ καὶ ὑποχθονίου κόσμου τῶν ἐντόμων, διαβλέπει ἕκαστος, ὅτι δυστυχῶς ὁ ἄνθρωπος διέρρηξε τὴν ἁρμονίαν τὴν ἀρχικῶς ὑφισταμένην μεταξὺ πάντων τῶν πλασμάτων, φονεῶν πολλὰ τούτων, καὶ ὅτι ἡ διατάραξις αὕτη προὐκάλεσε τὰ πολυάριθμα κακὰ, τὰ δεκατί-

1. Μέρους δευτέρου τῆς ὑπὸ Καρόλου Μενδελσῶνος Βαρδύλῃ ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος. Μετάφρασις Ἀγγ. Βλάχου.

ζοντα ἡμᾶς καὶ ἐπολλαπλασίασεν υπερμέτρως τὸ ὄϊδιον καὶ τὴν φυλλοξήραν καὶ πάντα τὰ βδελυρὰ ἐκεῖνα ζωῦντα, ἅτινα ἐξολοθρεύουσι τὰ στέγοντα καὶ διατρέφοντα ἡμᾶς φυτά.

II

Εἰς τὰ ἀπρόσιτα ἔτι δάση τῶν τροπικῶν αἱ ἐκ τῶν σηπωμένων φυτῶν ἐκπεμπόμεναι δηλητηριώδεις ἀναθυμιάσεις θὰ καθίστων ἀδύνατον τὴν ἐν αὐτοῖς διαμονὴν ζώων υπερτέρως τινὸς τάξεως, ἐὰν ἔλειπον αἱ μυριάδες τῶν ἐντόμων, ἅτινα «διὰ τῆς συνεχοῦς καὶ ἀδιαλείπτου αὐτῶν ἐργασίας πρὸς καταστροφὴν εὐεργετοῦσι τὰς ἐπελευσόμενας φυλάς.» Ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμετέραις χώραις, τὰ ἔντομα διαφθείρουσι τὴν συγκομιδὴν ἡμῶν, ἐπιπίπτουσι κατὰ τῶν λαχανοκῆπων, τῶν δασῶν καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν κατοικιῶν (ὡς ἐν Ῥοκέλλῃ τῆς Γαλλίας), διὰ τὴν σμικρότητα αὐτῶν ὑπεκφεύγοντα πᾶσαν καταδίωξιν.

Δὲν ἔχομεν λοιπὸν κατ' αὐτῶν, ὡς εἶπον, ἕτερον ἐπικουρον πλὴν τοῦ πτηνοῦ, οὗ τὰ πεπτικά ὄργανα εἰσὶ τοιαῦτα, ὥστε δύναται νὰ καταβροχθίσῃ ἑκατοντάδας ἐντόμων, ὡς τακτικὴν αὐτοῦ τροφήν, ἥ δ' ὕρασίς του εἶναι τοσοῦτον ὀξεῖα ὥστε νὰ τὰ ἀνακαλύπτῃ ἐν τῇ ἐλαχίστῃ τῶν φύλλων πτυχῇ καὶ ἐντὸς ἀοράτων εἰς ἡμᾶς ὀπῶν, ἐν αἷς ἐκεῖνα εἰσχωροῦντα κρύπτονται.

III

Πρὸ τινων ἐτῶν σοφοὶ φυσιοδίφαι καὶ τὰ ἀγροτικά συνέδρια κατέδειξαν τὰς ὁλοθρίδας συνεπειάς τῆς βαθμηδὸν ἐπιτεινομένης ἐπιδρομῆς τῶν ἐντόμων. Ἐξετάσαντες δὲ τὴν αἰτίαν τοῦ κακοῦ ἀνεύρον, ὅτι τὰ ἔντομα ἐπολλαπλασιάζοντο καθ' ὅσον ἡλαττοῦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν πτηνῶν. Αἱ σπουδαιόταται ἐρευναι καὶ μελέται τοῦ Γοδεφρείδου Σαλντ-Πλαίρ, τοῦ Τυρρέλ, τοῦ Μισελῆ, τοῦ Τσουδὴ, τοῦ Γκλόγκερ, τοῦ Τουσενέλ, πρὸ πάντων δὲ τοῦ Λωρὰν-Πρεβώ, ἀπεκάλυψαν πόσον ἐπιβλαβὴ καὶ ἐπιρροὰ εἰσὶν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰ ἔντομα. Τὸ πόρισμα τῶν μελετῶν τούτων συνοψίζεται ἐν τῇ ἀκολούθῳ εὐγλώττῳ φράσει ἐκθέσεως ἀναγνωσθείσης ὑπὸ τοῦ Ζονκιέρ-Ἀντωνέλ ἐν τῇ Ζωολογικῇ ἐταιρίᾳ τοῦ ἐγκλιματισμοῦ. «Οἱ ἐχθροὶ, λέγει, πάντων ἡμῶν εὐρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἡμῖν ἐγκατέστησαν ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐξάνει μετὰ τάχους, καὶ ἐὰν δὲν φροντίσωμεν νὰ ἀντιτάξωμεν σύντονον καὶ ἀποτελεσματικὴν ἔκφυγαν, θὰ κατισχύωσιν ἡμῶν. Ἀνάγκη νὰ διοργανώσωμεν κατ' αὐτῶν πόλεμον περιεσκεμμένον καὶ ἀδιάλλακτον, διότι ἀσυγκρίτως μειονεκτοῦμεν αὐτῶν κατὰ τὸν ἀριθμὸν.»

Ἐπὶ τῆς δευτέρας αὐτοκρατορίας ἐν Γαλλίᾳ τὰ ἀγροτικά συνέδρια ὑπέβαλον εἰς τὴν Γερουσίαν ἀναφορὰν, ἐξαίτουμένα νὰ ληφθῶσι μέτρα

«πρὸς διάσωσιν τῶν πτηνῶν, τῶν καταστρεφόντων τὰ ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν γεωργίαν ἔντομα.» Τὴν δ' αἴτησιν ταύτην ἐπεδοκίμασαν καὶ ὑπεστήριξαν οἱ ἐπιστήμονες.

IV

Πρὶν ἢ διαλάβω περιληπτικῶς περὶ τῆς εἰς τὴν Γερουσίαν υποβληθείσης τῇ 24 Ἰουνίου 1864 ἐκθέσεως περὶ προφυλάξεως τῶν πτηνῶν, ἀνάγκη νομίζω νὰ εἶπω τινὰ περὶ τῆς καταστρεπτικῆς αὐτῶν δυνάμεως, ἀναφέρων πρὸς κύρωσιν τῶν λεγομένων παραδείγματα εἰλημμένα ἐκ τῶν συγγραφέων, οὓς ἀνωτέρω ἐμνημόνευσα.

«Ὁ ὀργανισμὸς αὐτῶν, λέγει δκ. Ζυρσέ, πρῶτην ἀξιοματικὴν ἐν τῷ γαλλικῷ ναυτικῷ, κέκτηται καταστρεπτικὴν δυνάμιν θαυμασίαν. Ἐν ἔντομοφάγον πτηνὸν δύναται ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ νὰ καταβροχθίσῃ ποσότητα ἐντόμων βάρους ἴσου πρὸς τὸ βάρος τοῦ σώματός του.» «Ἡ κρίσιμος στιγμή, λέγει ὁ Μισελῆ, εἶναι ὅταν τὸ ἔντομον, ἀναπτυσσόμενον ὑπὸ τῆς θερμότητος, εὐρίσκεται ἀπέναντι τοῦ πτηνοῦ, ὅπερ μὴ ὂν γαλακτοφόρον διατρέφει τὴν πολυάριθμον αὐτοῦ οἰκογένειαν διὰ ζώσης ἄγρας, προϊόντος τῆς θήρας αὐτοῦ. Καθ' ἕκαστον ἔτος ὁ κόσμος ὁλόκληρος θὰ διέτρεχε κίνδυνον, ἐὰν τὸ πτηνὸν ἐγαλακτοῦχῃ καὶ ἐὰν ἀπλῇ τοῦ στομάχου αὐτοῦ λειτουργίᾳ ἐπήρκει νὰ κορέσῃ τοὺς ἐν τῇ φωλεᾷ δέκα ἢ δεκαπέντε νεοσσούς αὐτοῦ, οἵτινες θορυβωδῶς καὶ ἀπαιτητικώτατα ἐκζητοῦσι τὴν τροφήν αὐτῶν.»

Ἐν τινι ὑποστέγῳ ἀνθοκομείῳ ἦσαν τρεῖς ῥοδαὶ κατακεκαλυμμένηι ὑπὸ στρώματος φυτοφθειρῶν (κ. ψώρας). Εἰσῆλθον ἐν αὐτῷ τὸ πτηνὸν τὸ καλούμενον *Airithalos* ὁ σπιίτης καὶ μετὰ τινος ὥρας ἀπηλλάγησαν καθ' ὅλοκληρίαν τοῦ σμήνους τῶν ἐντόμων, ἅτινα περιέτρωγον αὐτάς.

Κατὰ τὸ 1848 εἰδός τι βόμβυκος, τὸ καλούμενον ἐπιστημονικῶς Βόμβυξ ὁ ἀνισομήκης, ἠφάνισεν ὅλα τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων τῆς ἐν Πολωνίᾳ κομητείας Βοσσίικι. Τὸ δὲ φθινόπωρον οἱ κορμοὶ καὶ οἱ κλάδοι εἶχον καλυφθῇ ὑπὸ μυριάδων ὧων περιτετυλιγμένων ἐντὸς μετὰξοειδοῦς χυρός. Ὁ ἰδιοκτήτης τῶν κτημάτων ἐκείνων ἀπεφάσισε νὰ καθαρίσῃ αὐτοὺς, ἀλλὰ κατενόησε ταχέως πόσον ἀνωφελὴς ἀπέβαινε πᾶσα προσπάθεια· ἐθεώρει δὲ ἄφροντον τὴν ἀπώλειαν τῶν δένδρων. Ἀλλὰ κατὰ τὴν προσέγγισιν τοῦ χειμῶνος διήλθον ἐκεῖθεν ἀγέλαι βασιλικῶν καὶ αἰριθάλων καὶ τὰ ὅα τῶν καμπῶν ἡλαττώθησαν ἐπαισθητῶς. Ἐξέλιπον δὲ ὁλοτελῶς τὰ ἔντομα, ὅτε τὸ ἔαρ ἐφώλευσαν εἰκοσι περίπου ζεύγη ἐκ τῶν πτηνῶν ἐκείνων· οὕτω δὲ τὸ ἐπόμενον ἔτος τὰ δένδρα ἀνεκτίσαντο πᾶσαν τὴν ἀνθηρότητα αὐτῶν.

Πρὸ εἰκοσι περίπου ἐτῶν αἱ κάμπαι τῆς φυλλοστρόφου ἐλυμάνοντο τὰς ἀμπέλους τοῦ Βω-

ζολαί. Πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ οἱ ἀμπελοκτῆμονες ἀπέλυσαν εἰς τὰς ἀμπέλους τὰς ὄρνιθας των καὶ αἱ κάμπαι ἐξωλοθρεύθησαν. Παρετηρήθη δὲ ἐν τῇ οἰνοφόρῳ ἐκείνῃ χώρᾳ, ὅτι κατὰ τὴν ἀνοιξιν εἰσέβαλλον εἰς τὰς ἀμπέλους ἀγέλαι πτηνῶν, τὰ ὅποια παρῆχον εἰς αὐτὰς τὰς ὠφελείας, τὰς ὁποίας οἱ δρυοκολάπται παρέχουσιν εἰς τὰς δρύς.

Φρειδερίκος ὁ μέγας διέταξε ποτε νὰ καταστραφῶσιν αἱ κοιναὶ σπίζαι εἴτε οἱ στρουθοὶ (κ. σπουργίται) οἱ τολμήσαντες νὰ προσβάλῃσι τὰς κερασέας του. Προεκήρυξε μάλιστα καὶ ἀμοιβὴν διὰ πᾶσαν κεφαλὴν στρουθοῦ. Ἐνεκα τῆς διαταγῆς ταύτης οἱ στρουθοὶ καταδιωχθέντες ἀπηνῶς ἐξέλιπον φονευθέντες ἢ μεταναστεύσαντες. Ἄλλ' ἐντὸς δύο ἐτῶν αἱ κερασέαι κατέστησαν ἄκαρποι καὶ ἀπεγυμνώθησαν καλυφθεῖσαι ὑπὸ καμπῶν. Ὁ Φρειδερίκος ἠναγκάσθη νὰ συνθηκολογήσῃ μετὰ τῶν στρουθῶν, οὕτω δὲ αἱ κερασέαι ἤνθησαν πάλιν ἐν τοῖς κήποις.

Ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ ἐν Βάδῃ προσκηρύχθη ἐπίσης ἀμοιβὴ διὰ πᾶσαν κεφαλὴν στρουθοῦ, ἀλλ' αἱ πεδιναὶ γαῖαι κατεκλύσθησαν ὑπὸ ἐντόμων. Τότε ἔπαυσεν πλέον πᾶσα καταδιώξις καὶ οἱ προγραφέντες στρουθοὶ ἐπάλαισαν γενναίως κατὰ τῶν καμπῶν, ἀντὶ ὀλιγίστων κόκκων σίτου, θυσιαζομένων δι' αὐτοὺς. Ὑπελογίσθη δὲ, ὅτι τρισχίλια ἔντομα μόνον ἀρκοῦσι πρὸς τροφήν μιᾶς φωλεᾶς ἐν διαστήματι τεσσάρων ἢ πέντε ἡμερῶν.

V

Ἐπανεέλθωμεν εἰς τὴν υποβληθεῖσαν τῇ γαλικῇ Γερουσίᾳ ἔκθεσιν, ἣν συνοψίζομεν προσθέντες μόνον τὰ ἀπαραίτητα πρὸς ἐξήγησιν ἢ συμπλήρωσιν αὐτῆς.

Ἦν φυτὸν ἔχει καὶ ἀντίστοιχον εἶδος ἐντόμου, ζῶντος ἐκ τῆς καταστροφῆς του· ἡ δρύς π.χ. ἔχει *Ἐλαφοκάνθαρον τὸν γρήσιον*, *Κεράμβυκα τὸν ἥρωα κτλ.*, ἡ πελέα *Σκόλυτον τὸν ἐρημωτήν*, αἱ πεῦκαι καὶ αἱ ἑλατοι τὰς *φαλατράς*, *Βοστρύχους* τοὺς *τυπογράφους*, αἱ ἐλαίαι τοὺς *φλοιοθρύπτας*, ἡ ἀμπέλος τὴν *φυλλόστροφον*, τὴν *φυλλοξήραν*· οἱ δημητριακοὶ καρποὶ προσβάλλονται κατὰ μὲν τὰς ῥίζας των ὑπὸ τῶν καμπῶν τῆς *μηλολόνης*, τὰ ἄνθη των ὑπὸ τῆς *κηκιδουρίας* καὶ οἱ κόκκοι των ὑπὸ τοῦ *κιδος* (*Σιτοφίλου τοῦ κοινοῦ*, κ. *σαρόψειρας*), ἡ κράμβη καὶ τὰ λοιπὰ σταυρανθῆ προσβάλλονται κατὰ τὰς ῥίζας ὑπὸ *Πηδητοῦ τοῦ λαχανοστροφῆς*, οἱ δὲ κερατῶδεις αὐτῶν καρποὶ ὑπὸ ἄλλων παρασίτων, ἅτινα αὐτοῖσι ἐκλέγουσι διαμονήν. Αἱ ῥίζαι ὅλων τῶν χερσῶν (κ. ὁσπρίων) κατατρώγονται ὑπὸ τῶν *πρασσοκουρίδων* (κ. *πρασσαγγούρων*) καὶ τῶν λοιπῶν γαιωρῶν ἐντόμων, ἡ δὲ κάμπη τοῦ *πισσοτροφῆς* ἀφίνει εἰς ἡμᾶς μόνον τὸ θυλάκιον τῶν πύσων καὶ τὸ περικάρπιον.

Ἄλλα πάλιν φυτὰ προσβάλλονται καὶ ὑπὸ

δύο καὶ τριῶν διαφόρων εἰδῶν ἐντόμων, ἀνυπολογίστους ἐπενεγκόντων καταστροφάς. Ὑπελογίσθη, ὅτι ἐπὶ τινὰ ἔτη πρὸ τοῦ 1856 τὸ ἡμισυ τῆς ἐν Γαλλίᾳ συγκομιδῆς μόνον ἐπήρκει πρὸς κορεσμόν εἰδους τινὸς διπτέρου ἐντόμου, τῆς *κηκιδουρίας*. Ἐν Γερμανίᾳ ὁλόκληρα δάση ἐξωλοθρεύθησαν ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν λεπιδόπτέρων ἐντόμων τῶν καλουμένων *φαλαινῶν*. Τῷ 1810 οἱ βόστρυχοι ἐκ τῶν κολοσσῶν τοσοῦτον εἶχον πληθυνθῆ ἐν τῷ δάσει *Τάμεσβουχ*, ὥστε, ὅπως μὴ τὸ κακὸν ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰ πλησιόχωρα δάση, ἠναγκάσθησαν οἱ κάτοικοι νὰ ἐκκόψωσιν ὁλόκληρον τὸ δάσος καὶ νὰ πυρπολήσωσι τὰ δένδρα ἐπιτοπίως. Οὐχὶ δὲ πρὸ μακροῦ χρόνου κατενόησαν ἐπίσης τὴν ἀνάγκην νὰ τάμωσιν ἐν τοῖς δάσεσι τοῦ *Χάρτς* ἐλάτας πλέον τοῦ ἑκατομμυρίου, διότι τὰ δένδρα ταῦτα προσβληθέντα κατὰ τὰς ῥίζας ὑπὸ ἐντόμων ἐξηραίνοντο, ἡ δὲ καταστροφή ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἤθελε περιορισθῇ εἰς ταῦτα μόνον. Αἱ τερηδῶνες τῶν ξύλων ἐπαπειλοῦσι τὰ προχώματα τῆς Ὀλλανδίας καὶ πάντα τὰ ὁμοίας φύσεως ἔργα. Οἱ τερμίται, ἄδωρα τῶν Ἰνδιῶν δῶρα, διατρύπῃσι τὰ ξηρὰ ξύλα, τὸν χάρτην, τὰ ὑφάσματα καὶ πόλεις ἔτι, ὡς ἡ *Ῥοκέλλη* καὶ τὸ *Ῥοκεφόρτ*, διατρέχουσι μέγαν κίνδυνον ἐκ τούτων ἂν ἀρεθῶσιν ἀνενόχλητοι· «Εἰσὶ λαοὶ ἀναρίθμητοι» τούτων, λέγει σοφὸς τις ἐντομολόγος, καὶ ἡ βασιλισσα μιᾶς τερμίτων φωλεᾶς τίκτει καθ' ἐκάστην ὀγδοηκοντακισχίλια ὥά!

Ἐν τῷ ἀκαταμαχῆτῳ τούτῳ στρατῷ, εἰσὶν ὠρισμένα ἐκάστῳ ἡ ἐποχὴ, ὁ μῆν, ἡ ἡμέρα, τὸ δένδρον του, τὸ φυτὸν του· ἕκαστος γινώσκει τὴν ἐν τῇ μάχῃ θέσιν του, καὶ οὐδέποτε ἀπατᾶται ἢ ἐγκαταλείπει αὐτήν. Ἀπὸ τῶν παναρχαϊστοτάτων ἔτι χρόνων ὁ ἄνθρωπος θὰ ὑπέκυπτεν ἐν τῇ ἀνίσῳ ταύτῃ πάλῃ, ἐὰν ὁ Θεὸς δὲν ἐδωρεῖτο αὐτῷ τὸ πτηνόν, ἐπίκουρον ἰσχυρὸν καὶ πιστὸν σύμμαχον, ἐκληροῦν θαυμασίως ἔργον ἀκατόρθωτον διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἡ εὐεργετικὴ αὕτη ἀποστολὴ τοῦ πτηνοῦ ἐθεωρεῖτο ἐπὶ μακρὸν ὡς ὑπερβολὴ ποιητικὴ· νῦν ὅμως ἐκ τῶν ἐρευνῶν τῶν νεωτέρων φυσιολογῶν, ἰδίως δὲ τοῦ *Λωρὰν-Πρεβὼ*, κατέστη ἀδιαφειλονείκη· τὸς ἡ ἀλήθεια αὕτη.

Ὁ διακεκριμένος οὗτος ἐπιστήμων ἠδυνήθη τῷ ὄντι νὰ ὀρίσῃ οὐ μόνον τὸ ποσὸν τῶν ἐντόμων, ἐξ ὧν τὸ πτηνόν τρέφεται, ἀλλὰ καὶ τίνα ἰδίως εἶδη ἐπιζητεῖ καὶ καταστρέφει, κατὰ συνέπειαν δὲ τίνα φυτὰ προστατεύει.

Ὁ Κ. *Λωρὰν-Πρεβὼ* διαίρει εἰς τρεῖς γενικάς τάξεις τὰ ἐν Γαλλίᾳ ἐπωάζοντα τριακόσια τριάκοντα εἶδη πτηνῶν.

Ἡ πρώτη τάξις περιλαμβάνει τὰ ἐπιβλαβῆ πτηνὰ, τὰ διώκοντα τὰ ἐντομοφάγα. Εἰσὶ δὲ ταῦτα τὰ *γαμψώνυχα* *σαρκοφάγα*, ὧν κρίνει ἀναγκαῖον τὸν ἀφανισμόν, ἐξαιρέσει *Τριόρχιδος*

τοῦ κοινοῦ (κοινῶς βαμβακίνας) καὶ τῆς κορώ-
νης· διότι ὁ μὲν τούτων καταστρέφει τοὺς μῦς,
ἡ δὲ τὰς λευκάς κάμπας τὰς τόσον ἐπιζημίους
τῇ γεωργίᾳ.

Ἡ δευτέρα τάξις περιλαμβάνει τὰ κοκκοφάγα
ἢ μᾶλλον τὰ ἐκ διττῆς τροφῆς τρεφόμενα πτηνὰ
(πλὴν τῆς περιστερᾶς καὶ ἄλλων τινῶν καθαρῶς
κοκκοφάγων πτηνῶν). Πάντα ταῦτα τρέφονται
ἐκ σπόρων ἢ ἐξ ἐντόμων κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔ-
τους. Ὁ κ. Γοδεφρείδος Σαιντ-Ίλαίρ ἐξέφραζεν
ἀμφιβολίαν ἂν ἡ ἐλάβη ἦν τὰ πτηνὰ ταῦτα ἐ-
πιφέρουσιν ἡμῖν ἀντισταθμίζεται πρὸς τὴν ὠ-
φέλειαν ἣν μᾶς προσενοῦσιν· ἀλλ' ὁ κ. Λωρὰν-
Πρεβὼ ἀποφαίνεται ἀδιστακτικῶς ὅτι «τὰ πλεο-
»νεκτῆματα αὐτῶν ὑπερτεροῦσιν ἀσυγκρίτως τῶν
»μειονεκτημάτων των», τὰ δὲ πράγματα φαίνον-
ται κυροῦντα τὴν γνώμην του. Συνηγορῶν δὲ
ὑπὲρ συμπάσης τῆς τάξεως ταύτης, οὐδόλως
ἐξαιρεῖ τοὺς στρουθοὺς, καθ' ὃν ὁ ἀμαθὴς χωρι-
κὸς ἔχει κηρύξει ἀμείλικτον πόλεμον, μὴ ἐννοῶν,
ὅτι διὰ τῆς καταστροφῆς αὐτῶν πληθύνονται ἀ-
νυπολογίστως αἱ κάμπαι αἱ διαβιβρώσκουσαι τὴν
συγκομιδὴν αὐτοῦ καὶ τὰς ρίζας τῶν φυτῶν καὶ
ἀφανίζουσιν τοὺς στάχεις πρὶν ἔτι ὀριμά-
σωσιν.

Ἄλλ' ἂν τὰς δύο ἀνωτέρω τάξεις ἀνταμείβο-
μεν ὀλίγον ἀκριβῶς διὰ τὰς ἀνεκτιμήτους ὑπη-
ρεσίας, τὰς ὁποίας μᾶς προσφέρουσιν, ἡ τρίτη
παρέχει ἡμῖν ταύτας δωρεάν. Τὰ νυκτερόβια
σαρκοφάγα ὄρνεα, ἅτινα πάντες σχεδὸν οἱ λαοὶ
τῆς Εὐρώπης ἐκ κοινῆς προλήψεως θεωροῦσιν ὡς
δυσόκλινα καὶ καταδιώκουσιν ἀνοήτως, *Γ.λαυὲ*
ἢ βραχύωτος (αἰγωλίδης), *Γ.λαυὲ* ἢ *φ.λογώδης*,
Γ.λαυὲ ὁ *νυκτοκόραξ* ἢ *βρύας*, *Γ.λαυὲ* ὁ *ὠπὸς*
(κ. μπουφός) εὐεργετοῦσι μεγάλως τὴν γεωργίαν,
ἐξολοθρεύουσαι τὰ πολυπληθῆ εἶδη τῶν μεγά-
λων καὶ μικρῶν ἀρουραίων μυῶν, ἅτινα ἄνευ τῶν
κατηραμένων τούτων, ὡς κοινῶς θεωροῦνται,
ὀρνέων, ἤθελον ἀποβῆ ἑντὸς βραχυτάτου χρόνου
μάστιγες ἀφόρητοι· διότι ὁ πολλαπλασιασμὸς
αὐτῶν εἶναι ἀπίστευτος. Ὁ Βυφὼν ἐν μιᾷ μό-
νῃ ἐβδομάδι συνέλαβε διςχιλίους καὶ πλεον αὐ-
τῶν ἐντὸς μικρᾶς ἐκτάσεως γῆς. Ἄγγλος δέ τις
φυσιοδίφης ὑπελόγησεν, ὅτι ζεύγος *Γ.λαυκὸς* τῆς
φλογώδους ἐξολοθρεύει ἐν μιᾷ νυκτὶ πεντήκοντα
μῦς· ὥστε ὁ καλλίτερος αἵλουρος δὲν δύναται νὰ
ἀνταγωνισθῇ πρὸς αὐτήν. Πλὴν δὲ τούτου τὰ
ὄρνεα ταῦτα ἀποδιώκουσι τὰς νυκτίους καὶ ἐ-
σπερίους ψυχὰς, ὧν εἶδη τινὰ εἰσὶ βλαβερώ-
τατα.

Εἰς ταῦτα προστίθενται ἕτερα μικρὰ ἔντο-
μοφάγα πτηνὰ, οἱ *κοινοὶ κέρθιοι*, οἱ *αἰγοθή.λαι*
(κ. *βυζάσρες*, *πλάνοι*, ἢ *νυκτοβάτες*), αἱ πολυά-
ριθμοι *παραλλαγὰι* τοῦ εἶδους τῶν *χελιδόνων*,
πρὸ πάντων δὲ τὰ ἀναρίθμητα σμήνη τῶν ὠδι-
κῶν πτηνῶν τῶν ἀγρῶν, τῶν κοινῶς διακρινομέ-
νων διὰ τῶν περιληπτικῶν ὀνομάτων τῶν ἀη-

δόων, τῆς *σεισπογνίδος*, τοῦ *βασιλλοκου*, τοῦ
αἰγοθή.λαι κ.τ.λ., ἅτινα πάντα πρὸς ἀνταμοιβὴν
τῶν ἀπείρων εὐεργετημάτων τὰ ὁποῖα χορηγοῦ-
σιν ἡμῖν σουβλίζομεν ἢ κάμνομεν *πυλάριον*.

Αἱ βραχυσκελεῖς *χελιδόνες*, αἱ καλούμεναι
κύβ.ελοι, κοιναὶ πανταχοῦ σχεδὸν τῆς Εὐρώπης,
εἶναι ἄξιοι ἰδιαιτέρας μνείας, οὐ μόνον ἕνεκα
τῆς πεπτικῆς αὐτῶν δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ διότι
ἀκαταπαύστως θηρεύουσι μυριάδας ἐντόμων, ἅ-
τινα εἰς ψυχὰς μεταμορφούμενα καταλείπουν
τὸ μέρος ἐνθα ἐξεκολάφθησαν καὶ διευθύνουσι
πρὸς ἄλλα μέρη τὴν καταστρεπτικὴν αὐτῶν πτη-
σιν. Ὁ κ. Λωρὰν-Πρεβὼ εὗρεν ἐν τῷ στομάχῳ ἑ-
νὸς τῶν τοιούτων κυψέλων πεντακόσια τεσσαρά-
κοντα ἔντομα, καταβροχθισθέντα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ.
Ἴσον ποσὸν ἐντόμων περίπου καταβροχθίζουσι
καὶ ἄλλα ὠδικά. Μεταξὺ δὲ τῶν ἐντόμων, ἅ-
τινα ἠδυνήθησαν ν' ἀναγνωρίσωσιν ἐν τοῖς στο-
μάχοις τῶν πτηνῶν τούτων, ἦσαν κίες, φυλ-
λόστροφοι, *μηλολόνη* καὶ πλῆθος ἄλλων κο-
λεοπτέρων ἐπιβλαβῶν.

Ἐκ τούτων μία *μηλολόνη* τίκτει 60 μέχρις
400 ὠδῶν, ἅτινα βαθμηδὸν μετασχηματίζονται
εἰς λευκάς κάμπας, τρεφομένας ἐκ τῶν ἡμετέ-
ρων φυτῶν· τὸν αὐτὸν περίπου ἀριθμὸν ὠδῶν κα-
ταθέτει καὶ ὁ κίς ἐπὶ ἐκάστου κόκκου σίτου· ἡ
φυλλόστροφος καὶ ἡ φυλλοξήρα εἰσὶ γονιμώτε-
ραι. Καὶ ἡ μὲν πρώτη καταστρέφει μόνον τὰς
σταφυλάς, ἐνθ' ἡ δευτέρα προσβάλλει τὰς ρίζας,
τὸν κορμὸν καὶ τοὺς κλάδους τῆς ἀμπέλου.
Ἵπελογίσθη δὲ, ὅτι μία μόνη φυλλόστροφος κα-
ταστρέφει ἐν σπέρματι 400 ἕως 450 βότρες
σταφυλῶν.

Ἡ πρὸς τὴν γαλλικὴν Γερουσίαν ἔκθεσις πε-
ριγράφει ὠσαύτως τὰ ἀπάνθρωπα μέσα, ὧν ποι-
οῦνται χρῆσιν πρὸς καταστροφὴν τῶν χρησιμω-
τάτων πτηνῶν, ἅτινα διὰ τῶν μελωδικῶν κε-
λαδημάτων των φαιδρύνουσι τὰς ἡμετέρας ἐξο-
χάς. Ἄλλ' ὁ κ. Τουσενέλ εἶπεν, ὁ ἄνθρωπος
οὐδέποτε θὰ νοήσῃ ὅτι ἐν γεῦμα ἐκ πτηνῶν εἶ-
ναι πολυδαπανώτερον λουκουλείου συμποσίου.

VI

Τὰ παιδιά πρὸ πάντων ἐπιφέρουσιν τὴν μεγα-
λητέραν καταστροφὴν τῶν μικρῶν ἔντομοφάγων
πτηνῶν. Ἐνθαρρυνόμενα ἐν μέρει καὶ ὑπὸ τῶν
γονέων των στήνουσι παγίδας, ἱζοὺς, δίκτυα
καὶ ἀναζητοῦντα πανταχόθεν φωλεὰς ἀφαι-
ροῦσι τὰ ἐν αὐταῖς ὦα.

Ἀφ' οὗ ἡ χρησιμότης τῶν ἔντομοφάγων πτη-
νῶν εἶναι ἀποδεδειγμένη ἐπιστημονικῶς, συνετὸν
καὶ ὠφέλιμον θὰ ἦτο ἂν καταναγκαστικῶς ἐ-
πεβάλλετο εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ μὴ προσδῶλῃ
αὐτά. Ἡ πρὸς τὴν Γερουσίαν ἔκθεσις τῶν ἀ-
γροτικῶν συνεδρίων ὑποδεικνύει διάφορα ἀπλού-
στα μέτρα, ὧν ἡ ἐφαρμογὴ εἶναι λίαν εὐ-
χερής.

Τὰ μέτρα ταῦτα συνίστανται κυρίως εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς θήρας διὰ δικτύων, ἱξῶν καὶ παγίδων, δι' ὧν πρὸ πάντων συλλαμβάνονται τὰ ὠδικὰ ἐντομοφάγα πτηνὰ, καὶ εἰς τὴν ἐν γένει ἀπαγόρευσιν παντὸς εἶδους θήρας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπωάσεως.

Εὐτυχῶς τοιαῦτα μέτρα ἤρξαντο ἤδη λαμβάνουσαι αἱ κυβερνήσεις τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ἰταλίας. Πρὸ τινων μηνῶν ἀμφότεραι αἱ κυβερνήσεις συνωμολόγησαν σύμβασιν καθ' ἣν ἀπαγορεύεται ἐπὶ ποιναῖς αὐστηροτάταις ἡ θήρα τῶν ἐντομοφάγων πτηνῶν, καὶ ἡ πώλησις τοιούτων ἐν ταῖς δημοσίαις ἀγοραῖς. Ὁ αὐστριακὸς καὶ ὁ γερμανικὸς τύπος ἐπεδοκίμασαν ἐκθύμως τὴν σύμβασιν ταύτην, δι' ἧς περιστέλλεται ἡ ὀλεθρία καταδίωξις τῶν φαιδρῶν φίλων καὶ εὐεργετῶν τοῦ ἀνθρώπου. Μένει δ' ἡμῖν νὰ εὐχρηθῶμεν ἀπὸ καρδίας ὅπως πᾶσα κυβερνήσις ἀκολουθήσῃ τὸ ἀξιόζηλον παράδειγμα τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ἰταλίας, καὶ συμβάσῃ διεθνεῖς προστατεύσει τὰ πτηνὰ ἀπὸ πάσης διώξεως.

VII

Οἱ ἐπιστήμονες κατέδειξαν τὸ μέγεθος τοῦ ἐκ τῶν ἐντόμων κινδύνου, καὶ τὴν ἀνάγκην μέτρων συντόνων καὶ ἀποτελεσματικῶν πρὸς καταστροφὴν αὐτῶν. Ἐὰν ἐξακολουθῶμεν θηρεύοντες, ὥς νῦν θηρεύομεν, τὰ πτηνὰ, θὰ ἐξορίσωμεν αὐτὰ τῶν ἡμετέρων κλιμάτων, καὶ δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ παρακωλύσωμεν πλέον τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἐντόμων. Οὕτω δὲ ἐκ τῆς τοιαύτης διαταράξεως τῶν νόμων τῆς φύσεως θέλει ἐπέλθῃ, ὥς δ' κ. Τσούδη παρατηρεῖ, ἡ καταστροφὴ τῶν ἀρκτῶν χωρῶν πρῶτον, καὶ τῶν ἐπιλοίπων εἴτα, ἐξακολουθούσης τῆς διώξεως τῶν πτηνῶν ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν μεσημβρινῶν.

Πότε θὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ὁ κυνηγὸς τῶν πτηνῶν, οὐδὲν ἄλλο εἶναι, ὥς προσφυῶς τις παρετήρησεν, ἢ κατασκευαστὴς καμπῶν καὶ κωνῶπων καὶ ἐχιδνῶν!

A. ZANNETAKIS ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΛΙΣ.

ΛΥΣΙΣ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΙΩΝ

Διαθαίνειν τὸν 'Ρουβίκωνα.

Ἡ ἱστορικὴν τὴν καταγωγὴν ἔχουσα φράσις αὕτη συνειθίζεται ὁσάκις θέλομεν νὰ σημάνωμεν ὅτι ἀνθρωπὸς τις ἔλαβε τολμηρὰν καὶ ἀμετάθετον ἀπόφασιν· χρονολογεῖται δὲ ἀπὸ τῆς στάσεως τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος κατὰ τῆς ῥωμαϊκῆς Συγκλήτου.

Ὁ 'Ρουβίκων ἦτο ποταμὸς χωρίζων τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τῆς Γαλατίας. Ἡ Σύγκλητος, θέλουσα νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν Ῥώμην ἀπὸ τῶν στρατευμάτων τῆς Γαλατίας, εἶχεν ἐκδόσει τὸ περιβόητον ψήφισμα, δι' οὗ ἐκηρύσσετο ἱερόσυλος καὶ πατροκτόνος καὶ παρεδίδοτο εἰς τοὺς

καταχονίους θεοὺς, πᾶς ὅστις ἤθελε τολμήσει νὰ διαβῇ τὸν 'Ρουβίκωνα φέρον μεθ' ἑαυτοῦ μίαν λεγεῶνα, ἢ καὶ μίαν μόνον σπεῖραν. Ὅτε ὁ Καῖσαρ ἀπεφάσισε νὰ λύσῃ διὰ τῶν ὅπλων τὴν μετὰ τοῦ Πομπηίου διαφορὰν, στρατεύων κατὰ τῆς Ῥώμης, ἔστη περίφροντις καὶ διστάζων παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τούτου. «Εἶναι ἀκόμη καιρὸς νὰ στραφῶμεν πρὸς τὰ ὀπίσω, εἶπε πρὸς τοὺς φίλους του· ἀλλ' ὅταν ἀπαξ διαβῶμεν τὴν μικρὰν ταύτην γέφυραν, ὁ σίδηρος θὰ ἀποφασίσῃ περὶ πάντων.» Ἴσως ἡ πρὸς τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἀπέχθεια θὰ κατίσχυεν ἐπὶ τέλους τῆς φιλοδοξίας, ἐὰν, κατὰ τὸν Σουετώνιον, θαυμάτι δὲν διέλυε τοὺς δισταγμοὺς τοῦ μέλλοντος Αὐτοκράτορος. Ἀνθρωπὸς τις εὐειδὴς τὴν ὄψιν καὶ μέγας τὸ ἀνάστημα ἐνεφανίσθη αἰφνης μικρὸν ἀπωτέρω παίζων τὸν αὐλόν. Πολλοὶ στρατιῶται, ἐν οἷς καὶ τινες σαλπικταὶ, ἔδραμον νὰ ἀκούσωσι τὸν αὐλητὴν· ἐκεῖνος δ' ἀρπάσας αἰφνης μίαν σάλπιγγα, ὤρμησε πρὸς τὸν ποταμὸν καὶ σημαίνων τὸ πολεμικὸν μετέβη εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην. Ἰδὼν τοῦτο ὁ Καῖσαρ ἀνέκραξε· «Ἄς ὑπάγωμεν ὅπου μᾶς καλεῖ ἡ φωνὴ τῶν θεῶν καὶ ἡ ἀδικία τῶν ἐχθρῶν μας. Ἐρρίφθω κύβος!»

Διέβη λοιπὸν τὸν 'Ρουβίκωνα καὶ ἀνατρέψας τὴν ῥωμαϊκὴν δημοκρατίαν, ἀφῆκε παροιμιώδη εἰς τοὺς μεταγενεστέρους τὴν ἀνάμνησιν τῆς διαβάσεως τοῦ ἱστορικοῦ ποταμοῦ.

A. Σ. Β.

Ο ΡΙΚΟΡΔ ΚΑΙ ΤΟ ΑΨΙΝΘΙΟΝ

Ἡρώτησέ τις τὸν 'Ρικὸρδ ὁποῖαν γνώμην ἔχει περὶ τοῦ ἀψινθίου.

— Κακίστην, ἀπεκρίθη ὁ ἐπιφανὴς ἱατρός.

— Καὶ ὅμως ἀνοίγει τὴν ὄρεξιν.

— Πιθανόν· νομίζω ὅμως ὅτι τίποτε δὲν πρέπει τις νὰ ἀνοίγῃ . . . με ἀντικλεΐδια.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Τὸ ἔρωμα τῆς ψυχῆς εἶνε ἡ ἀνάμνησις. Εἶνε τὸ εὐδέστερον μέρος τῆς καρδίας, ἀποσπώμενον διὰ νὰ ἐναγκαλισθῇ ἑτέραν καρδίαν καὶ τὴν ἀκολουθήσῃ πανταχοῦ. (George Sand.)

* * Ἀρκοῦ τοῖς ὀλίγοις. Οὐτε οἱ μεγάλοι θεσاورοί, οὔτε τὰ πολλὰ κτήματα ἀποτελοῦσι κυρίως τὸν πλοῦτον, ἀλλ' ἡ ἐκ τῆς δαπάνης οἰκονομία. Ὁ ἔχων εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ ἑκατομμύρια δύναται νὰ ᾔνῃ πτωχότατος, ἐὰν πρὸς ταῦτα εὐρίσκηται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ δανείζηται, ὅπως ἀναπαύῃ τὰς πεπονημένους ἀνάγκας του· ἀπ' ἐναντίας καὶ ὁ ἐπὶ μισθῷ ἐργαζόμενος δύναται νὰ ᾔνῃ πλουσιώτατος, ὅταν δαπανᾷ ὀλιγώτερα τῶν ὅσα κερδίζει. (Zschokke.)

* * Ἐάν ἡμεῖς ἐφυτεύσαμεν τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας, ὡς ἀπαίδευτοι ὅμως εἴμεθα ἀνάξιοι καὶ νὰ καλλιεργήσωμεν αὐτό. (Γέρο-Κολοκοτρώνης).

* * Βλέπετε πολλὰ, θαύμαζε ὀλίγα· ἄκουε πολλὰ, πίστευε ὀλίγα· ἐργάζου πολὺ, δαπάνᾳ ὀλίγον.

* * Μὴ χάνης τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἴδῃς πᾶν ὥρατον. Τὸ κάλλος εἶνε θεῖον μυστήριον, πλασθὲν ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Πλάστου, ἐπομένως ὀφείλεις μετὰ σεβασμοῦ νὰ χαιρετᾷς αὐτὸ εἰς πᾶν ὥρατον πρόσωπον, εἰς πάντα ὥρατον οὐρανόν, εἰς πᾶν ὥρατον ἄνθρωπον, καὶ νὰ εὐχαριστῇς τὸν θεόν, τὴν πηγὴν πάσης χάριτος, ἀπολαύων τῆς θέας δι' ἀγαθοῦ καὶ ἀδόλου ὀνύματος.

ΥΠΕΙΝΗ

Περὶ τοῦ καταλληλοτέρου πρὸς ὕπνον χρόνου κατὰ τὰ κλίματα καὶ τὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Εἰς τὰ ἡμέτερα εὐκρατα κλίματα ἡ μόνη φυσικὴ καὶ καταλληλοτάτη ὥρα πρὸς ὕπνον ἐστὶν ἡ νύξ, καθ' ἣν παύουσιν ἅπαντα τὰ διεγείροντα τὰ αἰσθητήρια αἰτία. Οἱ κοιμώμενοι τὴν ἡμέραν καὶ ἐγρηγοροῦντες τὴν νύκτα ἀνατρέπουσι τὴν φυσικὴν πορείαν τῶν ὁργανικῶν φαινομένων. Βιάζουσι τοιούτῃ τὰς λειτουργίας νὰ ἡσυχάσωσι καθ' ἃς ὥρας ἔχουσι τὴν πλήρη αὐτῶν ἐνέργειαν, καὶ διεγείρουσι ταύτας, ὅταν εὐρίσκωνται εἰς τὴν ἐλαχίστην αὐτῶν ἔντασιν. Ἄλλως τε ὁ ἐν ἡμέρᾳ ὕπνος οὐδέποτε ἀντικαθιστᾷ ἐντελῶς τὰς ἐνεκα τῆς ἐρησέως τοῦ ὕπνου τῆς νυκτὸς ἀπωλείας τοῦ ὁργανισμοῦ. Οἱ γερούμενοι τοῦ εὐεργετικοῦ τῆς νυκτὸς ὕπνου κακοχυοῦσιν, αἱ ἀπώλειαι αὐτῶν εἰςὶ λίαν ἐπαισθηταί, καὶ διότι τὰ αἰσθητήρια αὐτῶν κοπιῶσι περισσότερον ἐνεκα τῶν τεχνητῶν διεγερόντων ταῦτα αἰτίων, καὶ διότι αἱ καταστάσεις τῆς νυκτὸς ἐνεργοῦσιν, ὡς προείρηται, ἐπιβλαβέως ἐφ' ὅλοκλήρου τοῦ ὁργανισμοῦ. Ἄλλως τε οἱ κοιμώμενοι ἐν ἡμέρᾳ στεροῦνται τὴν εὐεργετικὴν ἐπιρροὴν τῆς θερμότητος καὶ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, τοῦ δροσεροῦ, καθαροῦ, καὶ περισσότερον ὀξυγόνον περιέχοντος ἀέρος τῆς πρωίας, ὅπερ καθιστᾷ τὰς ἀγρυπνίας ἐπιβλαβεστέρας. Οἱ τοιοῦτοι ἔχουσιν ἐπομένως ἀνάγκην ὕπνου μᾶλλον παρατεταμένου καὶ ἡσυχωτέρου τοῦ τῆς νυκτὸς, ὅπερ δυσκόλως ἐπιτυγχάνεται ἐν ἡμέρᾳ, ἐν ὥρᾳ δηλαδὴ καθ' ἣν ὑπάρχουσιν ἅπειρα αἰτία διεγέρσεως, ἐξ ὧν δυσκόλως δύνανται νὰ προφυλαχθῶσιν.

Ἄν ρίψωμεν βλέμμα εἰς τοὺς μεταβάλλοντας τὰς ἡμέρας εἰς νύκτας θέλομεν ἰδεῖ αὐτοὺς ὡχροὺς, ἀδυνάτους, ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῶν προῶς ἔχοντας ἐγκεχαραγμένους τὰς ρυτίδας τοῦ γήρατος, κυριευμένους ὑπὸ τῆς ὀκνηρίας, ἐνοχλουμένους ὑπὸ καρηθαρίας· θέλομεν εὑρεῖ τὰς διανοητικὰς αὐτῶν λειτουργίας νωθράς, τὰ αἰ-

σθητήρια αὐτῶν καὶ μάλιστα τὴν ὄρασιν ἀμβλέα, τὸ στόμα αὐτῶν πικρόν· ἀποχρῶσαι ἀποδείξεις, ὅτι ὁ ὕπνος τὸν ὁποῖον προκαλοῦσιν ὅταν ὁ ἡλιός ἐστὶν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, οὐδέποτε ἀντικαθιστᾷ τοσοῦτον τὰς ἀπωλείας τοῦ ὁργανισμοῦ ὅσον ὁ τῆς νυκτὸς.

Μόνον εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, κατὰ δὲ τὰς θερμὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὥρας καὶ εἰς τὰ εὐκρατα, ἐπιτρέπεται ἡ παρέκθασις ἀπὸ τοῦ γενικοῦ αὐτοῦ κανόνος. Εἰς τὰς χώρας ταύτας, ἐν αἷς ἡ υπερβολικὴ θερμοκρασία ἐξαντλεῖ ταχέως τὰς δυνάμεις, πᾶσα δὲ ἐργασία καθίσταται ἐνεκα τούτου ἀδύνατος, ὁ μεσημβρινὸς ὕπνος καθίσταται ἐπιβλητικὸς. Ἄλλως τε αἱ συνήθως ἐπικρατοῦσαι γαλήναι, ἀστερωπαὶ καὶ δροσεραὶ νύκτες προκαλοῦσιν εἰς τὴν ἐγρήγορσιν καὶ ζωογονοῦσι τὸν ὁργανισμόν. Ὁ μεσημβρινὸς ὕπνος ἐστὶν ἐπίσης ἀναπόφευκτος καὶ μετὰ υπερβολικοὺς σωματικοὺς κόπους, ἢ καὶ μετὰ σφοδρὰς συγκινήσεις. Οὐδέποτε ὅμως συμφέρει νὰ παρατείνηται ἐπὶ πολὺ, καθότι εἰς τοιαύτην περίστασιν ἐναπομένει νωθρία τις γενικὴ, μικρὰ καρηθαρία καὶ πικρία τοῦ στόματος διαρκοῦσαι συνήθως μέχρι τοῦ τέλους τῆς ἡμέρας. Ἐν γένει δὲ παρατηροῦμεν ὅτι οὐδέποτε δυνάμεθα νὰ ἐκτελέσωμεν ἐν νυκτὶ τὰ ἔργα τῆς ἡμέρας διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁ κατ' αὐτὴν ὕπνος ἀντικαθιστᾷ ἀτελῶς τὰς ἀπωλείας τοῦ ὁργανισμοῦ.

Ἐπειδὴ εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, ἢ τὰς θερμὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὥρας δὲν δυνάμεθα νὰ κατακλιθῶμεν ἐνωρὶς, συμφέρει νὰ κανονίσωμεν τὰς ἑξεις μας οὕτως, ὥστε ἡ μὲν ὥρα τοῦ ὕπνου νὰ προσεγγίξῃ ὅσον τὸ δυνατόν πρὸς τὸ μεσονύκτιον, ἢ δὲ τῆς ἐγρηγόρσεως νὰ μὴ ἀπέχῃ πολὺ τῆς πρωίας. Ἡ ἑξὶς αὕτη ἐστὶν ὀφέλιμος καὶ ἐν χειμῶνι διὰ τοὺς ὅπως δὴποτε κοπιῶντας εἰς τὸ τεχνητὸν φῶς. Οἱ τοιοῦτοι προφυλάσσουσι πολὺ καλλίτερον τοὺς ὀφθαλμοὺς των ἐργαζόμενοι τρεῖς ὥρας τὴν νύκτα καὶ ἄλλας τρεῖς τὴν πρωίαν, ἢ ἑξὶ κατὰ συνέχειαν ὥρας τὴν νύκτα.

Οὐδέποτε δὲ συμφέρει νὰ ἐγειρώμεθα τῆς κλίνης βραδύτερον τῆς συνήθους ὥρας καὶ εἰς τὰς περιστάσεις αὐτὰς καθ' ἃς ὁ ὕπνος ἦτο τετραγήμενος ἐνεκα πολυφαγίας ἢ οἰνοπνευματώδους πολυποσίας, καθότι ἡ ἐκ τῆς καταχρήσεως ταύτης κακουχία διατηρεῖται ἐκ τῆς ἐν τῇ κλίνῃ διαμονῆς, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ τηρουμένης ὀρίζοντίας θέσεως, διαλύεται δὲ ἀπ' ἐναντίας διὰ τῆς καθέτου θέσεως, τοῦ δροσεροῦ τῆς πρωίας ἀέρος καὶ τῆς κινήσεως τῶν μελῶν, ἐνεργούσης, ὡς ἀντιπερισπαστικόν.

Δημόκριτος ἰδὼν φθονερὸν λυπούμενον εἶπεν· «Ἡ τοῦτῳ μέγα κακὸν συμβέβηκεν, ἢ ἑτέρῳ μέγα ἀγαθόν.»